

Világ proletárjai egyesüljete!

NÉPLAP

AZ MDP HAJDÚ-BIHARMEGYEI PÁRTBIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XI. ÉVFOLYAM, 80. SZAM ÁRA: 50 FILLÉR VASARNAP, 1954 APRILIS 4.

Szabadságunk születésnapja

1945 április 4. Az utolsó német csapatok s a magyar fasiszták véres fejjel, futva léptek át nyugati határainkat. Azokon a határokon menekültek ki az országból, melyen 400 éven át szabad bejárásuk volt a német és osztrák hódítóknak, akik évszázadokon át zsarnokként éltek a magyar nép nyakán, akik a magyar földesurakkal és kapitalistákkal társulva eltemették nemzeti függetlenségünket, verbe-fojtották dicső nemzeti mozgalmainkat.

1945 április 4. befejezés és kezdet volt. Befejezése történelmünk gyászos korszakának, a magyar nép szolgaságának. Szolgáltuk a királyt és a grófokat, a püspököket, majd a gyárosokat és bankárokat. Szolgáltuk a törököt, a németet, az osztrákot, később a magyar gyárak francia, angol és amerikai részvényesét. Két világháború között Londonban és Washingtonban, Párizsban és Berlinben nem szöttek olyan imperialista kalandterveket, olyan összeesküvést, a népek ellen, melyben ne számíthatunk volna engedelmes eszközként Horthy Magyarországára. Népünk évszázadok óta szabadságra vágyott s elmúlt történelmünk legragyogóbb pillanatai soha nem a győztes, hanem mindig az elbukott feleké voltak, melyeknek emlékét népünk vérével írta be a történelem lapjaira. S miközben az idegen hódítók és magyar cinkosaiak kővére híztak a munkások erején, a parasztlak verejtékén, értelmiségünk legjobbjainak munkáján, a munkás zsebében cincogott fizetőkora garas, évente több mint 18.000 paraszt talpa alól húzták ki a földet. Az egyetemi tanár, a mérnök diplomával a zsebében havat hányni kényszerült. Az orvosok jórésze nem tudott megélni, miközben tizedelt a tifusz, a vérhas és a magyar betegség, a tbc, mert 3 millió koldusnak nem volt pénze arra, hogy beteg feleségéhez, gyermekéhez orvosot hívjon.

1945 április 4 örökre lezárta népünk történelmének e gyászos korszakát. Befejeződött a történelem hosszú fejezete, mely a nép számára csak könnyvet, vért és szolgaságot, derest és börtönt adott. Új kor kezdődött s az új történelmet szovjet katonák vérevel szuronyig hegye írta gyermekjeink történelem könyvébe. Evezredes álmok valóra válása — ez jelzi az utat 1945 április 4. óta. Munkáról, jó ruháról álmodott a munkás? Ennél már sokkal többet kapott. Övé a évár

összes gépeivel. Övé a hatalom, az ország. S ha munkája után színházba, moziba akar menni, az is az övé s a könyv, melyet este munka után a kezébe vesz. Földről álmodtak Tiborc unokái, dédunokái? Földet kaptak s a föld mellé traktorokat, kombájnokat és gépeket, hogy kevesebb erővel többet teremjen a föld. Városaink, falvaink ezrével és tízezérel várják az új tanárokat, orvosokat, mérnököket, mert tanulni, egészségben élni, alkotni akar a nép.

Amilyen égő szegénnyel kell majd írnia eljövendő korok törté-

netét az országnak. Jó gazdái. S különösen ezen a napon emlékeznünk kell arra, hogy eredményeinkben mindennél ott van felszabadítónk és barátunk segítő keze, a kiváló szovjet szakemberek agya és szíve. Benne van Bikov és Nyikolajeva, Guzanov és Pudovkin segítségével. Ilyen barátságot, szövetséget még nem ismert a történelem s ma különösen szívünkbe vessük, hogy szabadságunk, függetlenségünk, népünk egyre növekvő jólétének ügye örökre összeforrott a Szovjetunió nevével. Ha kimondjuk e szót, úgy ejtjük ki, mint idősebb testvérünkét, barátunkét.

Kis nép vagyunk, de nem érezzük, mert kilenc év alatt olyat alkottunk, melyért megbecsülnek, elismernek bennünket. Megbecsült tagjai vagyunk a népi demokráciák családjának, a százezer békéltábornak. Büszkéek vagyunk rá, hogy 9 év sok küzdelemben kivívott eredménye is ott van e hatalmas tábor erejében, eredményeiben. 1945-ig Horthy Magyarország a reakció, a sötétség fellegvára volt, biztos támasza a nemzetközi reakciónak, mindenféle imperialista törekvéseknek. 9 év óta a felszabadult magyar nép a haladó népek sorába állt s ma az emberi haladásért, a békéért küzdő népek bátran számíthatnak a mi népünkre is. Ezt először mondhatjuk el hazánk történelmében, de először mondhatjuk el azt is, hogy olyan hatalmas és baráti nép áll mellettünk, mint a nagy szovjet nép.

Felszabadulásunk ünnepén örök hálával és elmúlhatatlan szeretettel gondolunk a hősekre, akik fegyverükkel törték szét bilincseinket s vérük hullásával vívták ki szabadságunkat. Nem vagyunk méltatlanok az áldozatra, melyet elesett szovjet katonák, apák, fiúk és férfiak hoztak értünk. Nem vagyunk méltatlanok a barátságára sem, mely ma már eltérhetetlen kapcsolatot fűz össze népeinket. S minden új eredmény, melyet az ország gazdájává lett népünk a jövőben is elér, újabb bizonyíték lesz e nagyszerű barátság mellett, egyben bizonyíték arra, hogy a felszabadult magyar nép a béke népe, mely acélt kovácsol, földet szánt, s könyvet ír, s ezzel bizonyítja, hogy mily nagyszerű tettekre képes a nép, mely megszabadult békljőitől.

Eljen április 4-e, felszabadulásunk kilencedik évfordulója!

Üdvözlőtáviratok hazánk felszabadulásának 9. évfordulójára

NAGY IMRE elvtársnak, a Magyar Népköztársaság minisztertanácsa elnökének BUDAPEST.

A nemzeti ünnep napján szívélyes jókívánságaimat küldöm a Magyar Népköztársaság kormányának, az egész magyar népnek és személyesen Önnek, Elnök Elvtárs. Kívánok új sikereket a népi demokratikus állam további erősítése és a magyar nép jóléte növevésének ügyéhez.

G. MALENKOV.

Ugyanebből az alkalmából K. J. Vorosilov Dobi István elvtársnak; V. Molotov Boldóczki János elvtársnak; Mao Ce-Tung Dobi István elvtársnak; Csou En-Laj Nagy Imre elvtársnak; Kim Ir-Szen marsall Nagy Imre elvtársnak; Kim Du-Bon Dobi István elvtársnak; Nam Ir Boldóczky János elvtársnak; Jozef Cyrankiewicz Nagy Imre elvtársnak; Alexandr Zavadzki Dobi István elvtársnak; Stanislaw Skrzewski Boldóczky János elvtársnak; A. Zápotocky, a Csehszlovák Köztársaság elnöke Dobi István elvtársnak; V. David, a Csehszlovák Köztársaság külügyminisztere Boldóczky János elvtársnak; dr. Lothar Bolz, a Német Demokratikus Köztársaság külügyminisztere Boldóczky János elvtársnak; Gheorge Gheorghiu-Dej, a Román Népköztársaság minisztertanácsának elnöke Nagy Imre elvtársnak; dr. Petru Groza Dobi Istvánhoz; Simjon Bakicic, a Román Népköztársaság külügyminisztere Boldóczky Jánoshoz; V.ko Cservenkov, a Bolgár Népköztársaság minisztertanácsának elnöke Nagy Imre elvtársához.

Táviratot küldött még a Mongol Népköztársaság nagy népi huraljának elnöksége Dobi István elvtárshoz, Zsargalszajhan, a Mongol Népköztársaság külügyminisztere Boldóczky János elvtársnak; Ho Si Minh, a Vietnami Demokratikus Köztársaság elnöke Dobi Istvánhoz; Hoang Ming-Giam, a Vietnami Demokratikus Köztársaság külügyminisztere Boldóczky Jánoshoz; Radzsendra Prasad, az Indiai Köztársaság elnöke Dobi Istvánhoz; Sidney K. Lafoon, az Egyesült Államok ideiglenes ügyvivője Dobi Istvánhoz; Josip Broz Tito, a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság elnöke Dobi Istvánhoz.

A Magyar Népköztársaság honvédelmi miniszterének parancsa

Harcosok, tisztheytetesek, tisztek és tábornokok! A magyar népnek nagy ünnepe van. A dicső Szovjet Hadsereg ma kilenc éve szabadította fel hazánkat a hitleri és Horthy-fasiszmus rabságából.

Hazánk szabad fejlődésének 9 éve alatt szilárdan a béke, a demokrácia és szocializmus építésének újjára lépett. Független, szabad hazánkban egyre gazdagabban bontakozik ki népünk teremtő ereje. A termelés, valamint a kultúra fejlesztésének terén évről évre egyre nagyobb eredményekkel köszöntjük április negyedikét hazánk felszabadulásának nagy ünnepét.

Néphadseregünk harcosai hazánk felszabadulásának dicső évfordulóját a harci és politikai kiképzésben, a katonai fegyelem megszilárdításában és hadseregünk harcászati téségének fokozásában elért újabb sikerekkel ünneplik.

Üdvözlöm Önöket a nagy nemzeti ünnepünk alkalmával és kívánok további sikereket a harci és politikai kiképzés, a harcászati téség fokozásában.

Nagy nemzeti ünnepünk tiszteletére megparancsolom:

Április negyedikén hazánk fővárosában 24 löveg 20 órástól kezdve köszöntse felszabadulásunk kilencedik évfordulóját!

Eljen április negyediké, hazánk felszabadulásának nagy ünnepét! Eljen felszabadítónk és dicső példaképünk, a hős Szovjet Hadsereg!

Eljen és virágozzék függetlenségünk támasza, a béke legfőbb őre, az emberi haladás zászlóvivője, a nagy Szovjetunió! Erősödjék és virágozzék a magyar és szovjet nép örök testvéri barátság!

Eljen a dicső magyar nép és a népéhez hű magyar néphadsereg! Eljen győzelmeink szervezője, szocializmust építő népünk élesapata, harcokban edzett forradalmi pártunk, a Magyar Dolgozók Pártja!

BATA ISTVÁN altábornagy, a Magyar Népköztársaság honvédelmi minisztere.

Koszorúzási ünnepségek a szovjet hősi emlékműveknél

Felszabadulásunk 9. évfordulója alkalmából a hálás magyar nép kegyelettel emlékezett meg azokról a szovjet hősekről, akik életüket áldozták hazánk, népünk szabadságáért. Szombaton délelőtt Budapestben koszorúzási ünnepségeket rendeztek a szovjet hősi emlékműveknél.

A GELLÉRTHEGYI FELSZABADULÁSI EMLÉKMŰ talapzatánál díszsereg állt, vele szemben díszsereg sorakozott fel.

A magyar és szovjet himnusz elhangzása után elsőnek a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének nevében Rákosi Mátyás, a Központi Vezetőség első titkára helyezte el koszorút az emlékmű talapzatára. A Népköztársaság Elnöki Tanácsának koszorúját Dobi István, az Elnöki Tanács elnöke, a minisztertanácsát Nagy Imre, a minisztertanács elnöke helyezte el. A Szovjetunió magyarországi nagykövetsége nevében J. D. Kiszeljov nagykövet helyezte el a koszorút. Megkoszorúzták a szovjet hősi emlékművet a budapesti diplomáciai testület több vezetője, továbbá a fegyveres alakulatok, tömegszervezetek vezetői.

A gellérthegyi felszabadulási emlékmű ünnepségével egyidőben megkoszorúzták a többi budapesti szovjet emlékművet is.

Debrecen dolgozó népe nagy lelkesedéssel ünnepli felszabadulásunk 9. évfordulóját

A díszünnepség elnöksége

Ünnepi díszbe öltözött a Központi Kultúrotthon nagyterme. Kint a lépcsőházban, a lépcső két oldalán egyenruhás szabadságharcos rendezők és pirosnyakendős úttörők állnak díszsorfalat. Negyed öt felé már gyülekeznek az ünnepség résztvevői, hogy megemlékezzenek hazánk felszabadulásának 9. évfordulójáról. Öt órára megtelik a nagyterem, majd pár perccel 5 után helyet foglal a színpadon a hazánk felszabadulásának 9. évfordulója alkalmából rendezett díszünnepség elnöksége: Szabó István altábornagy elvtárs, az MDP Központi Vezetőségének tagja, Barcsi Gyula elvtárs, az MDP hajdú-biharmegyei bizottságának titkára, Fűri Gábor elvtárs, az MDP városi bizottságának titkára, Baranyai György elvtárs, az MDP városi bizottságának titkára, Balogh Endre elvtárs, a városi tanács elnöke, Végh József elvtárs, a megyei tanács elnökhelyettese, Gurbán György elvtárs, a DISZ megyei bizottságának titkára, Kovács László elvtárs, az MSZT megyei szervezetének titkára, Stolicski Ferencné elvtársnő, az MNDSZ megyei titkára, Májkut Tibor, a megyei békebizottság titkára, Ferencsik József, a belügyminisztérium hajdú-biharmegyei főosztályának vezetője, valamint Papp Sándor, a Ruhagyár elvtárs, a Szovjetunió debreceni konzulja is.

Felhangzott a magyar, majd a szovjet himnusz és ezzel megkezdődött az ünnepség.

Elsőnek Balogh Endre elvtárs, a díszelnökség elnöke lépett a szónoki emelvényre. Rövid megnyitó beszédében hazánk felszabadulásának hatalmas jelentőségét méltatta, majd egyperces néma felállásra szólította fel az egybegyűlteket, hogy ezzel is adózzanak a hősök emlékének, akik hazánk felszabadításáért életüket áldozták. Ezután felkérte Szabó István elvtársat ünnepi beszédének megtartására.

Szabó István altábornagy elvtárs ünnepi beszéde

1945. április 4-én — kezdte beszédét Szabó elvtárs — a Szovjetunió Honvédelmi Bizottsága a következő hadijelentést adta ki: „A március 16—április 4-e közötti időben végrehajtott támadás, előretörés következtében a 2. és 3. ukrán hadseregek sorok csapatai befejezték Magyarország egész területének felszabadítását a német megszállástól.”

Ezért a legnagyobb nemzeti ünnepünk április 4-e. Minél több év távlatából értékeljük felszabadulásunkat, annál erőteljesebben száll hálánk és szeretetünk a nagy szovjet néphez, hős fiai, a Szovjet Hadsereg felé és a Szovjetunió Kommunista Pártja felé, amely vezeti a népet győzelemről győzelemre.

Ezután a felszabadulás óta eltelt időszak hatalmas eredményeiről beszélt Szabó elvtárs, majd a kormányprogrammal kapcsolatosan többek között a következőket mondotta:

A párt- és kormányhatározatok biztosítják az életszínvonal állandó emelkedése mellett a kulturális nevelési és sportfejlesztésünket. Ezekre a célokra a kormányprogram sokkal nagyobb összegeket irányoz elő, mint az előző években.

A kormányprogram kimondja, hogy nagyobb gondot kell fordítani a termelőszövetkezetek megerősítésére mellett az egyéni parasztgazdaságok megsegítésére, biztonságérzetének fokozására is. A termelőszövetkezeti mozgalom fejlesztése terén sok esetben hibát követtünk el.

Hibát követtünk el, amikor a mezőgazdaság szocialista szektorának növelésében, egyes helyeken az önkéntesség elvét felrúgva a dolgozó parasztokat gazdasági kényszer útján akarták bevonni a termelőszövetkezetekbe.

Sok mezőgazdasági funkcionárius figyelmen kívül hagyta azt, hogy a dolgozó parasztokat csak egy sokoldalú segítség és önkéntes megnyerés útján lehet és szabad bevinni a termelőszövetkezetekbe.

A párt- és kormányprogram megvalósulása más területen is érezteti hatását. A dolgozók igényeiről való messzemenő gondoskodást jelenti az is, hogy jelentősen megnövekedett a lakásépítkezés. A kormány 1953-ban kétszer annyit irányzott elő lakásépítésre, mint 1952-ben.

Ugyanakkor az 1954. évi lakásépítési program 150 százalékkal haladja meg a múlt évit. Az idén állami és magánérőből összesen 40 ezer lakás épül az országban. Ezenkívül további 10 ezer lakás építését kezdik meg, melyeket 1955-ben fejeznek be.

Mindezeket kívül bejelenthetem a minisztertanács legutóbbi ülésének határozatát, ami szerint 1956. április 1-ig elkészül a Kélti Főcsatorna teljes hosszúságában.

Az az úton haladunk, amit a nagy Lenin és Sztálin mutatott az emberiségnek, a szabadság és a szocializmus építésének útján. Ahhoz, hogy ezt megvalósítsuk, biztosíték a Magyar Dolgozók Pártja, amely vezeti a népet győzelemről győzelemre.

A nagy tappsal fogadott beszéd befejezése után Békés Rita, a Csokonai Színház művésze szavalt a el Ady Endre „Új tavaszi geregszemle” című költeményét, majd a MAV Filharmonikus Zenekar adja elő Liszt: II. magyar rapszódiaját Kalmánchey Zoltán vezénylete mellett.

Ezzel zárult az ünnepség első része, míg a továbbiakban a MAV Filharmonikus Zenekar, a Debreceni Népi Együttes kórusa és táncgyűjtése, valamint a Debreceni Utőrház táncosportja szerepelt. Közreműködött a műsorban rajtuk kívül Oszvald Gyula, a Csokonai Színház művésze.

Az ünnepség után a DISZ rendezésében fáklyás felvonulás, majd színpompás tűzijáték győnyörköltette a város dolgozóit.

Dolgozó népünk megértette a kormányprogram célkitűzéseit. Munkásosztályunk tudja azt, hogy az új szakaszban legfontosabb feladat a mezőgazdaság termelésének növelése. Ezt bizonyítja az is, hogy kiváló munkásaink a gyárakból a falura, a mezőgazdaság, a dolgozó parasztság segítésére mennek. Budapestről és az ország más ipari gócpontjaiból naponta mennek kiváló esztélyások, lakatosok, gépszerek az állami gazdaságokba és géppálmásokra.

Ipari dolgozóinknak ez a törekvése, hogy ily módon is elősegítsék a mezőgazdaság termelésének fellendülését, eredményezni fogja a munkás-paraszt szövetség megerősítését is.

A kormányprogram megvalósulása más területen is érezteti hatását. A dolgozók igényeiről való messzemenő gondoskodást jelenti az is, hogy jelentősen megnövekedett a lakásépítkezés. A kormány 1953-ban kétszer annyit irányzott elő lakásépítésre, mint 1952-ben.

Ugyanakkor az 1954. évi lakásépítési program 150 százalékkal haladja meg a múlt évit. Az idén állami és magánérőből összesen 40 ezer lakás épül az országban. Ezenkívül további 10 ezer lakás építését kezdik meg, melyeket 1955-ben fejeznek be.

Mindezeket kívül bejelenthetem a minisztertanács legutóbbi ülésének határozatát, ami szerint 1956. április 1-ig elkészül a Kélti Főcsatorna teljes hosszúságában.

A párt- és kormányhatározatok biztosítják az életszínvonal állandó emelkedése mellett a kulturális nevelési és sportfejlesztésünket. Ezekre a célokra a kormányprogram sokkal nagyobb összegeket irányoz elő, mint az előző években.

A kormányprogram kimondja, hogy nagyobb gondot kell fordítani a termelőszövetkezetek megerősítésére mellett az egyéni parasztgazdaságok megsegítésére, biztonságérzetének fokozására is. A termelőszövetkezeti mozgalom fejlesztése terén sok esetben hibát követtünk el.

Hibát követtünk el, amikor a mezőgazdaság szocialista szektorának növelésében, egyes helyeken az önkéntesség elvét felrúgva a dolgozó parasztokat gazdasági kényszer útján akarták bevonni a termelőszövetkezetekbe.

Sok mezőgazdasági funkcionárius figyelmen kívül hagyta azt, hogy a dolgozó parasztokat csak egy sokoldalú segítség és önkéntes megnyerés útján lehet és szabad bevinni a termelőszövetkezetekbe.

A párt- és kormányprogram megvalósulása más területen is érezteti hatását. A dolgozók igényeiről való messzemenő gondoskodást jelenti az is, hogy jelentősen megnövekedett a lakásépítkezés. A kormány 1953-ban kétszer annyit irányzott elő lakásépítésre, mint 1952-ben.

Ugyanakkor az 1954. évi lakásépítési program 150 százalékkal haladja meg a múlt évit. Az idén állami és magánérőből összesen 40 ezer lakás épül az országban. Ezenkívül további 10 ezer lakás építését kezdik meg, melyeket 1955-ben fejeznek be.

Mindezeket kívül bejelenthetem a minisztertanács legutóbbi ülésének határozatát, ami szerint 1956. április 1-ig elkészül a Kélti Főcsatorna teljes hosszúságában.

Az az úton haladunk, amit a nagy Lenin és Sztálin mutatott az emberiségnek, a szabadság és a szocializmus építésének útján. Ahhoz, hogy ezt megvalósítsuk, biztosíték a Magyar Dolgozók Pártja, amely vezeti a népet győzelemről győzelemre.

A nagy tappsal fogadott beszéd befejezése után Békés Rita, a Csokonai Színház művésze szavalt a el Ady Endre „Új tavaszi geregszemle” című költeményét, majd a MAV Filharmonikus Zenekar adja elő Liszt: II. magyar rapszódiaját Kalmánchey Zoltán vezénylete mellett.

Ezzel zárult az ünnepség első része, míg a továbbiakban a MAV Filharmonikus Zenekar, a Debreceni Népi Együttes kórusa és táncgyűjtése, valamint a Debreceni Utőrház táncosportja szerepelt. Közreműködött a műsorban rajtuk kívül Oszvald Gyula, a Csokonai Színház művésze.

Az ünnepség után a DISZ rendezésében fáklyás felvonulás, majd színpompás tűzijáték győnyörköltette a város dolgozóit.

Az 1954. évi művészeti és irodalmi díjak kitüntetettjei

MUNKÁCSY MIHALY-DÍJ

I. fokozat: (hátezer forint)

Borsos Miklós a magyar éremművészet fejlesztéséért és műveléséért; Fonyi Géza „Sakkosok” c. képeiért; Horvath József „Mi lesz veled?” c. képeiért; Szabó Ivan „Sportlovasnő” c. képeiért; Szabó Vladimir „Dózsa” és „Zinyi, a költő halála” c. képeiért; Vegh Csizlav a könyvművészet terén kifejtett munkáiért.

II. fokozat: (négyezer forint)

Antal Karoly „Birkózók” és „Maja Kovackij” c. szobraiért; Elekfy Jenő „Önreklám” és „Tájkép” c. képeiért; Crandner Jenő „Sülydomb” c. szobraiért; Veszpremi Endre „Rákóczi és Ezer Tamás” c. képeiért; Vigh Tamás „Ferenecy Bani” c. portréjait.

III. fokozat: (kétezer forint)

Kass János az „Almáskert” és egyéb illusztrációiért; Nagy Zoltán a művészeti bejegyzésért és bélyegtervező munkáiért; Papp Gábor „Munkások” c. képeiért; Ráczor Karoly a IV. magyar közönművészeti kiállításban szereplő tájrajzaiért; Ráczor Karoly „A díszes Mária Terézia-kor”, „Katonafelvonás” műveiért és a „Pál utcai fiúk” illusztrációiért.

ERKEL-DÍJ

I. fokozat: (hátezer forint)

Mihály András esztétikáért; Viki János zongoraversenyért.

II. fokozat: (négyezer forint)

Szervanszky Endre fúvós-féséért; Vinco Ottó „Boc-boc tarka” c. operatúrájért.

III. fokozat: (kétezer forint)

Horusitzky Zoltán Shakespeare szonettjeiért; Kurlag György opera-zenéjéért; Maros Rudolf fúvós-tulajdaiért; Székely Endre Pótló-kantáta-jáért.

LISZT-DÍJ

I. fokozat: (ötezer forint)

Antal István zenekara és szólistái műveinek sikeres előadásaiért.

II. fokozat: (háromezer forint)

Dénes Vera zenekara és szólistái műveinek sikeres előadásaiért; Jambor László opera-zenekari zenekari szerepeknek előadásaiért; Molnár György Schubert-dalok előadásaiért.

III. fokozat: (kétezer forint)

Andor Ilona Kodály Zoltán körműveinek előadásaiért; Bántai Tünde operákban és kultúri szerepekben; Budapesti Fúvós Országos Fúvós Kultúra Fejlesztéséért; Lakatos Sándor a népzene terén végzett munkáiért; Zempléni Kornél Liszt és Mozsgorszkij műveinek sikeres előadásaiért.

JASZAI MARI-DÍJ

I. fokozat: (hátezer forint)

Kiss Manyi a „Kékrajcs” és a „Vihar” c. filmben alakított szerepeiért; Márton Endre mai tárgyú darabok rendezéséért; Olthay Magda Molnár vizjátékában nyújtott alakításaiért; Petur Ilka a „Közívű ember halála” operájában alakításaiért.

II. fokozat: (háromezer forint)

Adám Ottó a „Revizor” és az „Armany és szerelem” rendezéséért; Bányk Zuzsa a „Közívű ember halála” operájában nyújtott alakításaiért; Pótfesz Zuzsa az új operákban nyújtott alakításaiért; Pongrácz Imre „A város lelt” és a „Kékrajcs” c. filmben és a könnyvűművelési területen elért eredményeiért; Soós Imre a „Kékrajcs” és más filmekben nyújtott alakításaiért; Zenthe Ferenc a „Rákóczi hadserege” c. filmben Fekete Miska alakításaiért.

JÓZSEF ATTILA-DÍJ

I. fokozat: (hátezer forint)

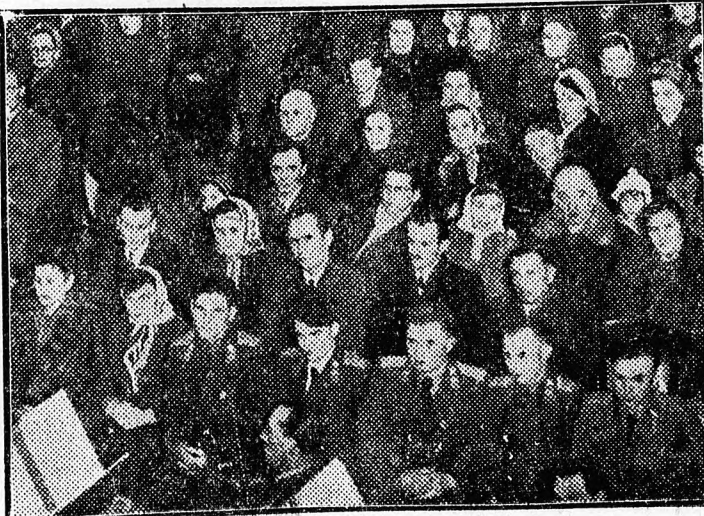
Aprily Lajos Puskin: Anyegin for. dításáért (mű); Karinthy Ferenc „Budapesti tavasz” c. regényéért; Nagy Péter Mórész Zsigmond tanulmányaiért; Sarkadi Imre novelláiért; Simon István „Erelő nap” verses kötetéért; Szabó Lőrinc Majakovszkij fordításaiért.

II. fokozat: (négyezer forint)

Barány Tamás „Husz év” c. regényéért; Csadány Imre „Ezretendők terhéért” c. verses kötetéért; Földes Mihály Jókai: „Közívű ember halála” c. műve dramaturgiájáért; Fűri József: „Aszöldi diákok” c. színművéért; Gyárfás Miklós „Hűség” c. színművéért; Hegedűs Géza „Mátyás király Debrecenben” c. színművéért; Kezsi-helyi Zoltán költeményéért; Pápai Pál kritikái munkásságáért; Somlyó György „Vallomás a békéről” c. verseskötetéért; Thury Zuzsa „Francia kislány” c. ifjúági regényéért.

III. fokozat: (kétezer forint)

Czine Mihály kritikai munkásságáért; Cséji Sándor költeményéért; Dobosi Imre „Fehő és napsgár” c. regényéért; Jobbágy Karoly költeményéért; Molnár Zoltán „Félegyházi” költeményéért; Szász Imre „Szól a szél” c. regényéért; Tóth László „Karlótyvár” c. színművéért.

A kitüntetettek egy része

A szovjet vetőburgonya kincsét ér

A magyar mezőgazdaság igen sokat köszönhet a szovjet agrártudományoknak. A felszabadulás óta nem szűnik meg a gazdag támogatás.

A Szovjetunió segít bennünket, hogy a magyar föld még többet teremjen. Nemcsak gazdag tapasztalatait adja át, nemcsak termelési módszereivel segít, hanem vetőmagot, vetőgumókat is ad, hogy bőséges termésünket még jobban biztosítsuk. Köztudomású, hogy a burgonya fajtáink már talajuntagságon sanyalódnak. Evről évre csökken a terméshozam. Kárát látja ennek nemcsak a termelő, hanem az egész nép, mert kevesebb termény kerül piacainkra.

A Szovjetunió segítségünkre sietett, hogy burgonyatermelésünk emelkedjen. Bőséges termést adó, kiváló burgonya vetőgumót adott. A szovjet vetőburgonyának a bőséges termés mellett az is jó tulajdonsága, hogy fekete földben is olyan gazdag termést ad, mint a laza, homokos talajokon. Az ebesi Köztársaság tsz egyik tagja, Darabont György, aki a felügyelő bizottságnak is tagja, így mondta a napokban:

— Igen kiváló a szovjet burgonya, ezt mi tapasztalatból tudjuk. A mi fekete földünkön 160 mázsát adott holdanként.

Ez valóban így van. De a tsz mégis ott tart, hogy most kevés a vetőgumója már, mert sem a betakarításnál, sem a veremelésnél nem jártak el a jó gazdagonosságával. Nem válogatták ki azt a vetőgumót sem, amit a Magtermeltető Vállalat kötött szerződés értelmében szállítottak el a nyíracsi termelőknél.

A szomszédos Ady Endre tsz-ben már úgy vigyáztak a szovjet vetőburgonyára, mint a szemük fényére. Idejében szedték, jól tárolták. A felszabadulás ünnepére 5 holdon már földbe is tették a szovjet vetőburgonyát.

A kishegyési Tánács tsz-nél is bebizonyította a szovjet burgonya, hogy fekete földön is gazdag terméssel fizet. A Tánács földjén 150 mázsát adott holdanként. Nagy kincs ez, de jelentőségét ennek nem látta be Armós Ferenc, a tsz volt elnöke, mert eladta üzemi konyhára, ahelyett, hogy gondosan válogatva, vetésre tartogatta volna saját termelőszövetkezete és mások hasznára.

Mindazoknak, akiknek birtokában van a szovjet vetőburgonya, nem szabad szem elől tévesztetni, hogy ez a burgonya azt a célt szolgálja, hogy növeljük általánosan burgonyatermésünket, fel-frissítsük sorvadó burgonyafajtáinkat. Nem szabad ékezőkre használni, spekulálni vele, minden szemjét vetésre használjuk.

Nemzetgazdasági érdek.

hogy a bő termést adó szovjet burgonyát minél szélesebb területen termeljék. Ezen fáradozik a Magtermeltető Vállalat is. Beszűletbeli kötelessége mindazoknak, akik szerződést kötöttek a vállalatlalt és kaptak vetőgumót, hogy idejében és kiválóan adják át a szerződésben előírt mennyiséget, hogy az minél gyorsabban eljusson a termelőkhöz.

Itt a burgonyaujtetés ideje.

BENCZE MIHÁLY

Még most is tömör, egyenes a kubik sárga partja, messzegegy mér a földút, — akár csak régen. A füstölő gyárkémenyek tövén apró töcsák rézpénzei, a lankák zöld hátán házak, nagy borzosfejű akácok, melyek úgy tudtak zúgni csatangos és viharos őszi esőken. Drága ismerős vidék — szülőföld. Mennyi harc, emlék, mennyi év és mennyi nyár őrzője, melengetője. Ha lehunyam a szemem, akkor is látom ezt a képet — szívemhez közel szárnyal az út. Nyílnak a Kishegyesi-úti ajtók s újra meglevendenek a gyermekkori évek... Maszatos arcú kispajtásom Szabó Gázi, rád emlékszem legelőbb. Ne vedd rossznéven, hogy így emlegetlek, de visszafelé gomolygva az idők fonálát, nem tudok másképpen emlékezni rád: te hejnye, kócos-hajú kis legényke!

I.

Mikor még bevehetelem — „erőd” volt, jó 20 éve a Klein-féle téglagyár, tudom, te javasoltad legelőbb, hogy vágjunk lépcsőt a kubikgödörbe, rendezzünk lent agyagcsatát. Áprilist írta akkor, a levegőben már finom szagok kergetőztek, közel volt a hűvös és a locsolkodás. Mi pirosfejű festés helyett — ami sohasem akadt egy napszámosság talajjal — hancurozásal s ilyenfajta játékkal töltöttük szabadidőnket. Harcoltunk, csatáztunk, mind egy szálig lehangolva a képzelt ellenséget.

A képzelt ellenség a téglagyáros nagyhajjú piperkőc gyermeke volt, aki midnyáján tiszta szívvel utáltunk, mert sohasem engedte le köznök. Inkább sétált, könyveket olvasott, matrózruhában, mesébe illő lakcipőben. Az ő alakját mintáztuk meg agyagból, azt dobáltuk, gyurtuk, hengereltük olyan hével, hogy esztére mindnyájunkról lefeszlett a nadrág s a különböző színű folatok egymás hegyén-hátán étkeltek. Verés lett a dologból, meg keserves, reménytelen „utakozás... Gázi apja a munkából hazafelé menet véletlenül felfedte a kubik melyén dülő agyagcsatát. Egy pillanat alatt — úgy, hogy mi sem vetők észre — köztünk jermett. Gázi futni próbált, de az öreg hamar elérte, csontos, munkában meg-edzett érdes tenyerével.

— Kell neked agyag, kell neked nadrág — kiáltozta, azután csilhi-puhi, zubogtak az ütések s mi megszeppenve lesük: velünk vajjon mi lesz? Persze mi sem kerültük el a kérdőrevonás s másnap bizony panaszkodással s korántsem újabb ámadás kiagyalásával foglalkozott a „négyes” haditanács.

Számталanszor eszembe jut ez a kis történet, amikor volt játszó-fársammal, az azóta emberré serdült Szabó Gáspár sztahanovista

FELNŐTTEK...

traktorvezetővel beszélgetek... Mint egy nyitott térkép olyan a hátár, a rögök és a mesgyék színtelen változásról mesélnék — nekem, neki és mindönknek...

— A gyomorrákokban korán elhunyt téglagyári napszamos dia keményen nyeregre szállt: traktoros lett. Ekéjének csilgoló, barna földszávjá híven jelzi az utat, amelyen már a mi nemzedékünk halad, amely a határti kubikos gödröktől idáig vezetett.

Most elűnődhetne talán a multrol, arról milyen keserves lenne neki a szumma, vagy a tizedes arajás a kulákföldökre — a gép azonban halad, nincs erre ideje. De minden fordulattal, ekehasítással így is a mult sötét árnyát, a tespedés és a nyomor világát űzi még messzebbre. Szinte hallja a föld szavát... Igen, a rögök szólnak, beszélnek: soha nem látott mélyen kirájkák keblüket a barázdák, hogy engedelmestkedjenek neki: a felszabadult boldog embernek. „Több kenyér, bőség, jólét!” — ez jár az eszébe, ennek a harcnak egyik katonája ő.

A minap a józsal határban szántott, és tevékenykedett. Szokatlanul kemény volt a föld, az idő pedig hűvös és esős. Több-ször leszállt a G 35-ösről, hogy szemügyre vegye jól halad-e az eke, elegendő-e a mélység? Délig: négy óra alatt még három hold földet sem szántott fel. Bánította a pillanatyit megtorpanás. Mi lesz az április 4-i fogadalommal? Délutánra takarítást változtatott. Hármass sebességre állította gépet, sőt ahol lehetett, négyessel is vezetett. Estig behozta lemaradását, 8 és fél hold földet szántott fel egy műszak alatt. Ujra 250 százalékra teljesítette normáját!

Mikor kissé fáradtan, olajosan leszállt gépről, szénégett a vidéken. Már alkonyodott. Az apró buckák „hátát”, a rét zöld szőnyegét finom és ájtatos homály erte meg. Ebben a csendben és ünnepélyes pillanatban egyszerre közelebb lépett hozzá minden: a fűvek, a fák a távoli házak odasimultak szeméhez s ő boldogan érezte:

Végre gazda lett ezen a földön, ahol sokszor még eselőd sem lehetett!

II.

Az 1936-os, majd az 1940-es esős tavaszok idején a régi téglagyár egy része is víz alá került. A szennyes zuhatag az apró házak szélét nyaldosja s nyugtalanul forgolódott a Kishegyesi-úttól a Köntösgátig húzódó hatalmas területen. A kubikosok, napszamosok, szatócsok s mindenki utolsó kis hajlékát, menedékhét féltette: de nem így mi, gyer-

kek. Mi még nem ismertük akkor az élet, a veszély igazát, bennünkéi vonzott, sőt izgatott a víz. Emlékszem, hogy valaki kifalálta, meg kellene nyergelni a vizet. De mivel? Csónak nem volt, deszkára meg, amelyből ilyen jákolmányt lehetett volna csinálni, nem telejt. Maradt a teknő. A teknőben való csónakázást Murvai Pál, egy 900 kvadrátnyi parcellán küszködő kertész fia találta ki. Megvallom merész ötlet volt belopózni a kamrába s kihurcolni onnan ezt a fontos házi eszközt. Aztán hajrá, neki a víznek! Az első merész út után aztán más is következett. Vízi csata ámadással, néha fuldoklással is, aszerint, hogy ki húzta a rövidebbet. A mi sajkánk, mármint a Murvaié, nagy hírnévre tett szert. Sohasem tudták felborítani az útközében. Ez a dicsőség azonban csak addig tartott, míg bennünkéi is el nem ért a „vég”. A teknő alja leszakadt a nagy terheléstől, a benne ülők bele a vízbe. Allig tudtunk a partra mármint a jötés szélére kivelelni. Murvai rugott-vágott s nikor nagynehézen kihúztuk, alig hallhatóan, de mérgesen suttogta: „Bolondok, háj nem bírtatok S. O. S. jeleket leadni!”

Akor, az 1936-os szűkös esztendőben ki gondolta, hogy ennek a történetnek az egyik fiatal hőse valóban távirász lesz. Pedig Murvai Pál az lett. Ujjal alatt már 4 év óta fűrgén jáncol a morse billentyű, repül „ti-ti-ti-ti” talán szélnél is sebesebben. A még mindig fiatal mosolygós távirász pedig adja, veszi elnyúlhatatlan szorgalommal az avatlatlan szemnek ismeretlen jeleket.

El tudom képzelni, hogy most április 4-én is, ünnepőbe öltözve, kikeményítet ingnyakkal a távirógép mellett ül. Repülnek, cikáznak a jelek, zúg, harsog az éter ebben a nyüzsgő, soha meg nem szűnő áradásban. Ő is üzen és beszél. Talán nem tudnám keze mozdulatát lejegyezni, de szája mozgásából bizony megmondanám — most túl is menve a „hivatali rend” szigorú szabályait, azt üzeni, amit én is üzenek:

„Érezd jól magad komám, emberecskünk valóráválsának kilencedik születésnapján!”

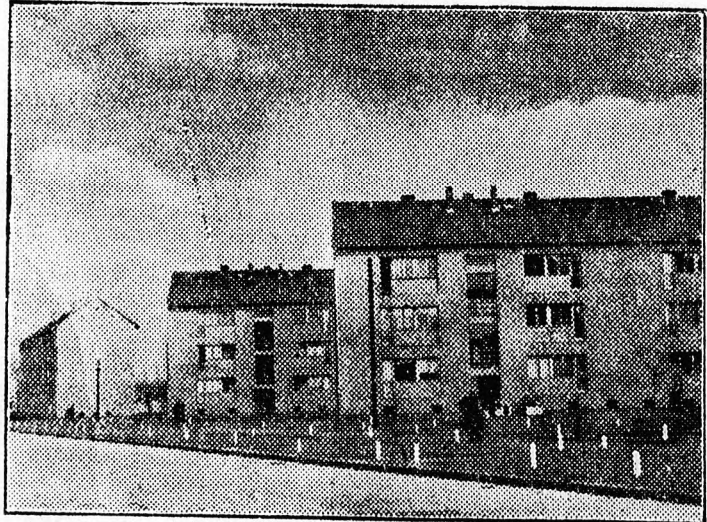
III.

Lent a hullámozó utcákon, tereken Budapestén és vidéki városokban, alföldi tanyákon és itt Debrecenben; átvesszi az úgyuk údriválgását a tömeg. Martinások, tsz-parasztok, traktoristák, vagongyári tüzikovácsok, textilgyári szövönök szava röppen: „Üdvözlünk szabadságo; nyert föld, Magyarország! Üdvözlünk, te forrón szerejett, mindnyájunk sorsát formáló édesanyánk!”

KOVÁCS TIBOR

TAVASZ AZ ÁPRILIS 4 ÚTJÁN

Az Április 4. útja lakói együtt köszöntik a győzelmes tavaszt, április 4. kilenc éve mindig visszatérő gyönyörű napját.

A felszabadulás hozta el számukra az örömet, boldogságot, ebbe az utcába a kétemeletes bérházakba. (Süli Andor felvétele)

A bérház apraja-nagyja buzgólkodik a kert rendezésén. Haszna Antalné, Vermes Lajosné és Kunkli Ferencné szorgoskodnak a legteljesebben.

ték tetőtől-talpig. Még a szülőit sem tudják betelni azzal a gondolatlalt, hogy tiszt lett az egyszerű kubikos fiából. Képek, emlékek villóztak az ismerősök szemé előtt: hogy nőtt, hogy serdült fel ez a gyerek? Ötödik volt a családban, így neki csak a kubikos talicskában jutott hely. Abban hált, feküdt 1929-ben azon a szigorú télen, amikor még a szobában is megfagyott a víz s ráadásul takaró sem volt bőven. Később sem mondhatott magának nyugodt gyermekéveket. 1934-ben rájuk omlott a ház, kishijja, hogy alatta nem maradtak. Teő és fedél nélkül éltek hosszú hónapokon át. Éjjelente a szabad ég alatt hálva, hunyorogva, fázósan szemléltek a csillagokat. Később építkezni kezdtek, de ekkor újabb baj ütött be: nem volt rá engedély. Ami falat felraktak, azt reggelig a csendőrök mind lerombolták. Hónapokig folyt ez a keserves, öldöklő csata. Hónapokig — közben égette őket a nyári nap, verte holmijukat az eső. Végre tizen, ismerősök és barátok összefogtak és egy éjjel tető alá húzták az egészét. Behordták, berámolták a szegényes holmiját, aztán mire a csendőrök jöttek, már semmit sem tehettek. Így lett fedél és ház a fejük felett!

... Mennyi fájó emlék és kép ez, mind mind figyelmeztetés arra, hogy keményen, soha el nem lankadó éberséggel védjük a mi új rendünket. Kozma István tüzfűhadnagy ezt teszi. Katona: a gyárak és földek békés munkájának őrzője. Kitüntetéstől most ezekben a pillanatokban a Gelléri-hegyen áll osztagával. Meszse látni a hegryről az újjongó, ünneplő fővárosra, messze a tanaí hidakra, a könnyű párába vesző hegyekre; az egész hazára. Még néhány perc és megkezdődik az ünnepség. Az égen finom és könnyed suhanással a lökhajtásos vadászgépek zúgnak el, fölöttük bombázók repülnek a hengeres örvénylő magasságban. Aztán az ágyuk torka lassan és méltóságteljesen emelkedni kezd, parancsszó harsán; dübörgő düstűz robban a magasba.

A lövegek mellett sapkához emelkednek a kezek: Kozma István tüzfűhadnagy népe tisztelleg. Azokat a hősokeket köszönik, akik piros vérük hullásával írták be április 4. napját hazánk történetébe.

(Kiküldő)

Minden megszűnés város. A puszták fel előttünk, minlan fénykép. Köz tanyák, feltűnem látszanak a kak sem, aiföld eme félre nem. Nincs külfárosa pusztában egypásább háztömb széles bejontó étánál. Bár még de máris, fenség és hajalmasan előttünk az ut amelyek bármel palotának is be linvárosban azor gondol palóakra az építményeket lehet összehasonl

A gigantikus város

Megváltozik a gigantikus arány — a szokatlan ében. Ha Szilány ember kénytelen felülvizsgálni, meg mak valahogy. Ebben a városban gondoljuk magunk körülötünk. város, sem az nem illik ide: Sz Sztálinvárosra, nyomortanyáknak kések és zsiros kónak, számtalan rász; véget nem nek s egy marokn dagságának bur Sztálinvárosban m mi sincs. Ilyen illik rá Sztálinvá sző. E szó itt új merőben más, m digit városunk: Sztálista város.

Ahogy barangol szépséget fedeztet ifjú ember szerel lehet Sztálinváros retni — és nem nem lenni rá. N len kunyhó, egyes esenek benne karok, tenyérnyi u bujok és ami talá nincsen benne minden a nép gáz szél.

Szélesebb a mint Budapest

Amllyen hívele oly váratlanul é Az utolsó házak gigantikus üzemő bontakoznak ki ellát mindenféle helyen? Ez talá házasi Vállalat t dani. Elég az hoz száz helyen foly Uzemeket, raktár kat, csatornákat.

A tiszacsegei teljesítés

A tiszacsegei val készült április dolgozó, hogy tavisítésért a traktor volt hiabavaló, me szí tervét a gépa óta is szakadatlan traktorosok, hogy pelhetik.

A földesi elve

A földesi Pető hold szántó művő ződést kötött a két A tavaszi vető őszibúza hengerező A tetetleni Kö Közltek a levéiro ka eredménye, hog magvakat elvetette

A FELSZABADULT NÉP NAGY ALKOTÁSA

— Sztálinvárosi jegyzetek —

(Kiküldött tudósítónktól)
Minden megszokottól eltér ez a város. A pusztában hirtelen táru fel előttünk, mint valami váratlan fénykép. Közélemben nincsenek tanyák, feltűrt disznólegelők, nem látszanak sehol vályoglyukak sem, alföldi településeink eme félre nem ismerhető jelei. Nincs kül-árosa sem, az egykori pusztában egyszerre a legpompásabb háztömbök sorát látjuk a széles betonút egyik kanyarulánál. Bár még befejezetlenül, de máris fenségesen, közvetlenül és hatalmasan bomladoznak ki előttünk az utcák és a házak, amelyek bármely más városban palotának is beillenek. Sztálinvárosban azonban senki sem gondol palotákra, hiszen ezeket az építményeket semmivel sem lehet összehasonlítani.

A gigantikus arányok városa

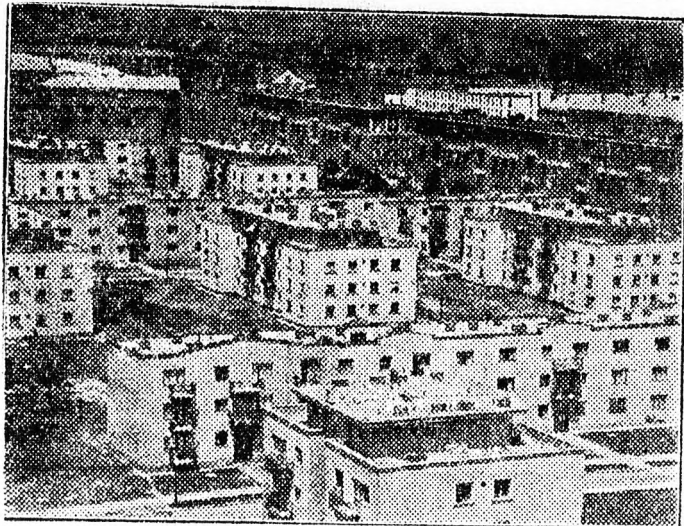
Megváltozik itt a szemlélet a gigantikus arányok városában — a szokatlan arányok övezetében. Ha Sztálinvárosban jár az ember kénytelen szökincset is felülvizsgálni, mert itt a fogalmak valahogy merőben mások. Ebben a városban minden új, — gondoljuk magunkban és mondják körülöttünk. Azonban sem a város, sem az új szó valahogy nem illik ide: Sztálinvárosba és Sztálinvárosra. Régi városaink nyomortanyáknak, harácsoló tökések és zsíros kulákok otthonainak, számtalan munkás és paraszti véget nem érő szenvedésének a egy maroknyi ember gazdagságának burkolatai voltak. Sztálinvárosban mindebből semmi sincs. Ilyen értelemben nem illik rá Sztálinvárosra a város szó. E szó itt új értelmet kapott, merőben más, mint bármely eddigi városunk: *Sztálinváros szocialista város.*

Ahogy barangolunk egyve több szépséget fedezünk fel, mint az új ember szerelmében. Nem lehet Sztálinvárost meg nem szeretni — és nem lehet büszkének nem lenni rá. Nincsen itt egyetlen konyhó, egyetlen vityiló, nincsenek benne kanyargós sikkátorok, tenyérrnyl udvarocskák, sebujók és ami talán a legfőbb: *nincsen benne szegénység.* Itt minden a nép gazdagságáról beszél.

Szélesebb a Sztálin-út, mint Budapesten

Amilyen hirtelen kezdődik, épp oly váratlanul ér véget a város. Az utolsó házak közül kiérve egy gigantikus üzemóriás körvonalai bontakoznak ki. Amerre a szem ellát mindenfelé építenek. Hány helyen? Ezt talán csak a Beruházási Vállalat tudná megmondani. Elég az hozzá, hogy sok-sok helyen folyik az építkezés. Üzemeket, raktárakat, lakóházakat, csatornákat, utakat, vasu-

kat, árkokat építenek mindenfelé. Akármerre néz az ember mindenütt toronydarukra, meg ismét tudja, hányféle darura esik tekintete. *Ilyen építkezés még soha nem volt Magyarországon és ennyi építőmunkás sem dolgozott még egy helyen!* Mindenfelé földhányások tornyosulnak és hosszasan, szinte elválaszthatatlanul kísérik az épülő utakat, amelyek szélesek és nincsenek, nem is lesznek soha a kerítések korlá-

taiba szorítva. A Sztálin-út Sztálinvárosban jóval szélesebb, mint a hasonló nevű út Budapesten. Kétirányú közlekedés folyik. *Polylik:* ez a helyes kifejezés, mert a járműveknek valóságos folyama hőmpölyög az úton, hogy a roppant forgalmat lebonyolítsák. A kibontakozó nagyszerű út egyik oldalán már elkészült az iskola épülete. Az út másik oldalán egy újabb iskola készül, hogy a gyermekeknek ne kelljen átmenni a forgalmas úttásten. Ez az egy adat mindennél jobban jellemzi ezt a várost. Ebben a városban legfőbb érték az ember; itt minden az emberé! Van! Az ember jólétéért és boldogságáért hívja létre a párt, alkotja, építi a népet.

Száz kilométeres vasúti hálózat a Sztálin Vasmű területén

A Sztálin Vasmű feletti messze kimagasló az Erőmű hatalmas kéménye — páratlan ez a maga nemében. Ez az első kémény Magyarországon, ami felülről kezdtek építeni, pontosabban a *tefejnél kezdtek meg az építést.* A nyolevan méter magas, vasból készült, kéményt a földön szegecseltek össze, miután az utolsó gyűrűig egybe illesztették az egész óriási alkotmányt, meg kellett emelni. Most már messze kimagasló az egész vidék fölött. Ez is bizonyosság, hogy Sztálinvárosban a fogalmak és a normák,

a munkamódszerek és a távlatok megváltoztak. A Vasműre sem illik rá az „üzem” szó. A Vasmű több, mint egyszerű üzem. Az üzemek sorozata; a kombinált üzemek gigantikus csoportja. Hogy milyen óriási arányokról van szó, arra elegendő egyetlen adat: *az üzem területén száz kilométer vasúti hálózatot fektetnek le...*

Az üzemek sokasága épül, növekszik most — és még hosszú

még gyorsabban épül fel, mint a mi Sztálinvárosunk. Ezekben azonban gombamódra szaporodtak a barakkok, az ágyarájók szállásai, a korcsmák és lebujók, a kártyabarlangok, a nyilvános házak és a magánvállalkozások egyéb „áldásai”. Az öt keletkező új városokkal együtt nőtt a kol-dusok és munkanélküliek serege — és a megtollasodottak maroknyi csoportjának gazdagsága. Sztálinvárosban mindebből semmi sem láthatunk.

Dunapentele határában épül. Az elmúlt négy év alatt ebben a faluban az emberek megváltoztak — sokan ott dolgoznak az építkezésen, a házakat kímé-szeltek, a szobákban is megsza-porodtak a bútorok, jobb lakás-ban szól már a rádió. Viszont a községben szinte semmi sem épült. Sztálinváros — Dunapentelelől teljesen független létesít-mény. A falunak épp úgy nincs köze hozzá, mint Pilásznak a *crédóhoz.* Dunapentele a mult-jelenében is mindenütt a mult-rémlik fel. Sztálinvárosnak jelenében is mindenütt a gyönyörű jövő villan.

Dunapentele dombokon épült, a legmagasabbon ott urálja a telep-om, a falu közepén a módosab-bak házal, a szélén a szegénye-ké... Tenyérrnyl udvarok, némelyik-nél egy becsületes szoba is na-gyobb és hátul a dombokból egyetlen szobácska látszik a ház-ból, a többi, a földbejárt részle-get nem látni. Ugy bújnak e há-zacsok a domboldalba, mint a remeterakok vendégházai — gazdák, építőik feleik... Elő-pedig kerítés, kerítés mellett. Bent a fauban is tuskós drótok, magas kerítések, sáncok és ár-kok mindenfelé és persze a mult-beli nyomor kétségtelen jelei... Ez Dunapentele, ez a mult.

Sztálinvárosban az óriási épü-lek, a tágas lakóházak kibon-takozó és számunkra ma még oly szokatlan szépségükkel be-szédésen és szemléletben mutat-ják meg, hogy mit jelent a társ-sadalmi tulajdon és a kollektív munka. Sztálinváros a nép kollektív erőfeszítésének városa, a párt akarata által létrehozott vá-ros, a béke, a jövő, a szabadság városa, ahol nem voltak és nem lesznek soha csendőrök, tőkésék és kizsákmányoltak, korcsmáro-sok és üzemek, burzsoák és kol-dusok: Sztálinváros öt éves ter-vünk büszke alkotása, az első szocialista városunk, büszkesé-günk, jövőnk mábavetült káprá-zatos alkotása.

Sztálinváros jelene ragyogó jövőnk

Mindenki tudja ma már az or-szágból, hogy az épülő Sztálin-város helyén négy éve még vi-gan lengette a szél a tengert, ha ugyan a szárazság meghagyotti rajta valami lengésválót. Ma a várost szemlélve sokakat meg-lep az építkezésnek nálunk való-ban páratlan lendülete. Sztálinvá-rost azonban nem csupán ebben különböztik más városoktól, hi-szen Amerikában sok város talán

Április 4 Elepen

Soha ilyen tavaszt... Mintha szebben sütné a nap is a gazda-ság beláthatatlan földtábláira. Az elepi állami gazdaság dolgo-zói úgy küzdenek most a több kenyérért, hústért, zsirért, tojá-sért, ahogy még eddig talán so-ha. Vigan megy a munka és a versenytáblák grafikonjai úgy emelkednek, mint a városok, községek épülő házainak, gyvár-nak falai.

Mintha éreznék

a gazda-ság növénytermesztői, hogy tá-plálékot kíván az ősszel elvetett, harmatgyöngye gabonabevény. Hogy erőteljesen szárbaszökken-jen, táplálékra, műtrágyára van szüksége. Nosza, neki a munká-nak! Több mint ötezer holdnyi szántóterületen 10 nap alatt vé-gzették el a műtrágya szórását. Az őszieket fejtárgyztuk és mű-trágyát szórtunk a tavaszdiak alá.

A hengerek alatt itt-ott por-zott a rög. Gyorsítani kellett a munkát. Az emberi érznek a szív diktálta: hogyan. A két Ko-lvács József olyat csinált, amelyet még soha: újított. Négy 10 után 12 hengertagot helyeztek el és az előirt napi 18 hold helyett 35—40 holdat hengereztek.

A dolgozóknak több teire van szükségük... No, kitett magáért a tehenszet is. Papp Sándor farmvezető szívvel-lélekkel vég-zi a munkáját. Az eredmény: a januári 6.3 literes istállóátlagot március 31-re 8.5 literre emelték. Ezzel az eredménnyel tehené-szetünk az Észak-tiszántúli Igaz-gatóóság tehenszetei között a 17. helyről a harmadik helyre kü-zdötte fel magát. A versenyátlá-ba Varga Imre, Császi Gyuláné, Kapusi Ferenc, Tytityán Sándor-né és még sok, sok dolgozó jó munkáját köszéri.

Ez a hatalmas

munkaláz magával ragadta a traktorosokat. Március 31-én Bartalos József traktoros már szeptember 10-i tervét, Nagy Gábor „Zetor“-os augusztus 12-i tervét, Balogh Lajos és Fehér József traktor-osok pedig augusztus 10-i tervét teljesítették.

A Cseke Sándor farmján mun-kaerőhiánnyal küzdöttek. (Ki hitte volna pár évvel ezelőt?) Valami megoldáson törté a fejét: takarmány kell, sok és jómjó-nágű — ha fejlesztenék akarjuk az állattalományt. Az állatte-nyésztők vállalták, hogy maguk végzik el a farm részére szük-séges szalastakarmány aratását, kazalozását.

Aki nem ismeri a körülmé-nyeket, nem tudja felmérni en-nek a vállalkásnak a jelentőségét. Kettős célt szolgál ez a kezde-ményezés: egyrészt megkönnyíti a növénytermesztők munkáját, másrészt a farm dolgozói saját állataik részére jómjóőségű és elegendő takarmányt biztosítanak. Hiszen ez saját érdekük. Ez a mozgalom a többi farm dolgozóira is átterjedt.

Igy dolgozunk

itt, az elepi állami gazdaságban. A ta-vasz beköszöntése óta elért si-kereinkben csak gyönyörködhe-tünk. Nem arról van szó, hogy itt semmi hibát nem találni, hogy nem lehet már javítani a munkán. De amit elvégzünk, ah-hoz a szívünk melegét adjuk.

A sokszáz holdnyi földben csirázik a sokmillió szem mag-vacska. Az őszi vetések erőtelje-sen szárbaszökkennek. A kilenc éve szabad magyar dolgozó ke-zenyomán soha nem látott bő termés lesz ebben az esztendő-ben — és a továbbiakban egyre több. Harcoltunk érte, úgy ké-szültünk a felszabadulás drága ünnepére és harcoltunk egyre erőteljesebben vívtuk április 4. tisztelőt.

Perepatis Antó

A tiszacsegei traktorosok 130 százalékos teljesítéssel ünneplik április negyedikét

A tiszacsegei gépállomás, az ország első gépállomása is munká-val készült április 4 méltó megünneplésére. Vállalták a gépállomás dolgozói, hogy tavaszi tervüket április 4-re teljesítik. A verseny tel-jesítésért a traktorosok minden perct kihasználták. A verseny nem volt hiábaváló, mert a szorgalmas munka eredménye, hogy a tava-szi tervét a gépállomás április 1-re 117 százalékra teljesítette. Az-óta is szakadatlan dolgoznak a gépek és így érték el a tiszacsegei traktorosok, hogy április 4-ét 130 százalékos tervteljesítéssel ünne-pelhetik.

A földesi Petőfi és a tetétleni Kossuth elvetette a tavaszi magvakat

A földesi Petőfiben két növénytermesztő brigád van. Közel 900 hold szántót művelnek meg a brigádtagok. Egész éves versenyszer-ződést kötött a két brigád egymással. A tavaszi vetést április 4-re teljesítették és április 6-ra az összes öszibúza hengerezését is befejezték. A tetétleni Kossuth tsz-lól is levél érkezett szerkesztőségünkhez. Közölték a levélírók, hogy a tsz tag-sága példásan dolgozik. A jó mun-ka eredménye, hogy a kukorica kivételével a tsz az összes tavaszi magvakat elvetette március 31-re.

Sólyom Imre traktoros teljesítette tavaszi tervét

Sólyom Imre országos hírű traktoros lelkesen dolgozik a kongresszusi vállalások teljesítéséért a biharnagybajomi December 21. tsz földjén. Napról napra, csaknem kétszeresére teljesíti műszaknor-máját. Oragrafikonos módszerrel dolgozik, előre kiszámolja a fordulók számát. Jelenleg az őszi szántást tárcsázza. A tárcsa után fogast kapcsol, s a gépek kapcsolásával — és az oragrafikonos módszerrel elérte, hogy egy műszak ideje alatt a 4.1 normához helyett nyole normához tartozó munkát végez. Sólyom Imre, a kiváló traktoros tavaszi tervét péntek estig túlteljesítette. 119 normához talajmunkát végzett a ta-vaszi időnyben s most az a terve, hogy április közepéig tavaszi ter-vét 150 százalékra teljesíti.

A nánási Kossuth disztái 40 holdon elvégzték a rizstelepen a gátjavítást

A hajdúnánási Kossuth disztái is lelkesen veszik ki részüket a kongresszusi versenyből. A 16 tagú ifi munkacsapat ígéretet tett, hogy a 80 holdas rizstelepet április közepéig rendez. A munkában legjobb Oláh András, a DISZ szervezeti titkára. Ösz óta már több mint 200 munkaegységet szerzett. Az ő vezetésével, a DISZ munkacsapat április 4-re a rizstelepen 40 holdon elvégezte a gátak javítását.

Négyévi börtönrre ítélték Szabó Józsefet, az Orvosi Műszergyár diszpécserét

A megyei bíróság a napokban vonta felelősségre Szabó Józsefet, a debreceni Orvosi Műszergyár diszpécserét, aki az üzemből 1953 júniusától 1954 januárig több részletben 465 darab sebészollót és 78 darab bonckést lopott el és ezzel az üzemnek 41.710 forint kárt okozott.

A megyei bíróság Szabó Józsefet, aki korábban már büntetve volt, 4 évi börtönrre és 5 évre a közügyektől való eltiltásra ítélte, egyben kötelezte az üzemnek okozott kár megtérítésére is.

Hangverseny Lorencz Kornélin és két vidéki parasztkórus közreműködésével

A Megyei Tanács Népművelési Osztálya kedden este 8 órai kezdettel hangversenyt rendez a Központi Kultúrotthon nagytermében. A hangversenyen szerepel Lorencz Kornélin, az All. Operaház tagja és Déry József, a debreceni Csokonai Színház tagja.

Külön érdekessége a hangversenynek hogy két kiváló vidéki kórusunk működik közre. A rajdúszovári Kodályi tisz és a sártudvari kultúrotthon kórusai műsoruk legnépszerűbb számaival kedveskednek majd debreceni hallgatóinknak. A két közismereti kórust Szatmári Károly, illetve Zsigyva László vezényli. A zenét kíséretét a Debreceni Népi Együttes zenekara szolgálja.

Jegyek az Országos Filharmonia helyi kirendeltségénél válthatók, üzemelnek a szokásos kedvezményekkel.

„Felajánlom eddig meg nem jelent elbeszéléseim kötetét a debreceni könyvkiadónak“

SZABÓ PÁL LÁTOGATÁSA DEBRECENBEN

Nagyon elbűzödött

Mezőgazdasági Akadémia könyvankétja Szabó Pál „Uj föld“ című művéről. Már este tízre járt az óra, amikor a Magyar Írók Szövetsége debreceni csoportjának klubjába Pál bácsi megérkezett. Szinte hihetetlen, hogy rövid félóra alatt annyi lényeges és tanulságos dolgot meg lehetett vele beszélni.

Erdeklődő kérdésre beszámolt németországi útja néhány élményéről. Simon István íróval ketten kaptak egy külön hajót, amivel kifutottak egészen a svéd vízekig. Jártak a szép Thüringiaiban, ahol 10 centiméterrel magasabb havat nem ismernek, ahol Wartburg vára könyvénekének parasztljai ma is legendákat beszélnek Erzsébetéről, a magyar királylányról. A gögös várurak kitesztelték a fiatal szelíd aszszonyt a sanyarúságba. A nép befogadta. Az egyház utóbb szentté avatta, de a nép a magamódján — Erzsébet igazi emléket őrzi ma is.

Sajátos középkori mondát jegyzett fel Szabó Pál egy tengeri szabadlegényről. Ez Hamburg város gazdag céheinek hajóit fogta el és úgy osztotta ki a zsákmányt az éhező falvaknak, mint Róza Sándor az Alföldön. De a hamburgi szenátusnak sikerült őt elfogni és nyomban halálra ítélni társaival együtt. A bátor hajós csak társainak kért kegyelmet. A bíróság megígérte, hogy annyi társának kegyelmez meg, ahányat lép lefejezése után. A pallos lecsapott, a fej lehullt, de a test felemelkedett, lábait megindultak és még tizenegyet lépett.

Szabó Pál nem folytatta könyvre menő tapasztalatait kül-

földi útjáról. A helyi csoport tevékenységéről érdeklődött. A debreceniek alig három hete hallották Kazakevics elvtárs munkamódszerét, megkérdezik Szabó Páltól az övét is.

Pál bácsi is reggel korán kel és lát munkához. Este csak vitatott írásait javítja. Az éjjeli munkát nagyon kimerítőnek tartja.

Most az „Uj föld“ című regényből kisarjadt „Hajdu Klári“ c. könyvéből írja „Darázsfelek“ c. színdarabját. Azonkívül a „Nagy Temető“ második javított kiadása is megjelenik. Tartalmán nem változtat, csak nyelvilag csiszolja. A tárgyi adatokat először is gondosan összegyűjtötte. Egy részét néphagyományokból. Ezek hitelesek és be is igazolódnak. Például leírta, hogyan temették a legvilokt parasztok fejét és törzsét külön sírba. Még az első forradalom után jelentették a románok, hogy Temesvár mellett olyan tömegsír tártak, amelyben a csontvázak

belátása szerint fogadja el, vagy veti vissza a beadott írásokat.

Debrecenben kultúrforradalomról beszélni könyvkiadás nélkül nem lehet. Mert itt századokon át csaknem napjainkig szakadatlanul folyt az értékes könyvek írása és nyomása. Mégis Könyva Lajos, az Írószövetség országos vezetőségének tagja megdöbbent és csodálkozott, mikor könyvkiadó kért Debrecen. Mintha a mai írók közül nem itt adták volna ki éppen Szabó Pálnak egyik első könyvét, vagy a másik Kossuth-díjas Illyés Gyulának „Ifjúság“ című verses elbeszélést.

Szabó Pál hallgatja a debreceni törekvések visszhangját. Biztat is. „Csak minél nagyobb szellemi zajt a jogos követelésnek“ — mondotta. — Eddig a párt meggyőzősége, a két egyetem (bölcész- és orvoskar) pártvezetése, a megyei és városi tanács — az egész lakosság kéri. Jogosnak és megvalósíthatónak tartja a most itt járt népművelési miniszterhelyettes, Jánosi Ferenc elvtárs is.

Szabó Pál azonnal felajánlja egy kiadatlan, de kész elbeszéléseit a leendő debreceni könyvkiadónak. „Szerettek nekem itt egy kis lakást, mert bizony kedvem volna visszajönni Debrecenbe“ — mondja félig komolyan, félig trefásan Pál bácsi. A debreceni írók nagy lelkesedéssel vállalkoznak ennek a könyvkiadásnak a megvalósítására is.

Irodalmi est

a Központi Kultúrotthonban

Debrecen négy évszázados költészeté tiszteletére a Társadalom és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat, hajdú-bihar megyei szervezete irodalmi estét rendez ma este 7 órai kezdettel a Központi Kultúrotthon nagytermében. Az irodalmi estet az Arany János szavaikórus színesíti közreműködésével.

Csokonai, Fazekas, Kölcsey, Arany, Ady, Tóth Árpád legszebb

kötetményei hangzanak fel az estén, amelynek központi mondani- valója: milyen hazaszeretetre nevelnek Debrecen költői A négyéves kórusnak ez a tízadik nyilvános irodalmi ünnepélye.

Az irodalom egyik legnagyobb kincséből a hazafias nevelésnek. Ezért különösen időszerű ez az irodalmi est ma, április 4-én, hazánk felszabadulásának ünnepén.

Elköszön Szabó Pál, de mindenki érzi, hogy neves íróink közül eddig ő tett legfőbbet a debreceni új könyvkiadás ügyéért.

MARJAI

Allandó hétköznapi műsorszámok:

Rádióműsor

Table with radio program schedules for Kossuth-Rádió, Petőfi-Rádió, and other stations, listing times and program names.

Main table with radio program schedules for Vasarnap (April 4) through Szombat (April 10), listing times and program names for various stations.

Heil! — lekopott, de a bor díkjálta

Írózva István az aj SS legényre. hiányzott. Ötlet porgott a kislételegése fele gyöngyözve Gyermeket vá most kell jönn orvos. A köze hoz költözött túlra. Az oroa a földirtolosa gatra „menek Kovács István cött a községt kegyessége fo jének fogadta, róse volt még hatott segítség is a maguk ba foglalva.

Felesége ké magát, de déll dolt. Hiába, ő a t...észei tá már jönnie kell mert azt várt várjak vobia k. Lehet, hogy má megérkezik, lek éjjel, vagy tal várnú kell? r... lesz, mindenké érkezik. Nagyba áll most mindé jeke van az em német beállítás cik a vasútkel utoljára kltomb Mint a valójalt dakták, közben ő lemar az ellent István abban hogy legadáb lyog odaját cikk ebben sem kedv sors.

Heil! — meggyeser rés az SS legény és szobába. Bambá tele egy pillant az apja ölében rekre, astán to ágy felé. Itt lé szött. Előre-hull nézte a verejték hezen tisztult a szeme elől. I mint látta, a n Kéjesen felró

Amikor a „S dallamai először 1822-ben a milán fiatal Donizetti ünnepelt mester vonalon minden sikerrel művelte, opera buffo ter relmi bájjal „lal „Don Pasquale“ versenyt.

Milyen ez a m elevenégű, önfel viharzóan szellem edesen daloló. A cando“-stílus akk tott delelő pontjá z még nem tud lemondani a sim dallami lán mák koloraturák raké a, a gyöngyszem finomművi futam dig vígoperáról va pezsgő ritmusról. lüktető életteljess nizzetti pedig — méltó utóda és ta kételesen ismeri siker előfeltételei iratlan törvényeit.

Az olasz opera mánvai végső fok zött Commedia d re útnak vissza, a könnyedség később alapjellegnek. Ott műfaj a kontur lyes, mitológikus nagyoperák árnyé ben, mint az oper előadott népi ér Ezek a kis trefás,

— Heil! — A „Hitler” rég lekopott, de a „heil”-t is csak a bor diktálta már.

Írtózva nézett Kovács István az ajtóban látnivaló SS legényre. Még csak ez hiányzott. Ölében reszketve kurgorgott a kislánya. Az ágyban felesége feküdt. Homlokán gyöngyözve ült a veríték. Gyermekeit várt... Amak is most kell jönnie. Se bába, se orvos. A községi bába rokonaihoz költözött valahová Dunántúlra. Az orvos meg apósávoval, a südtörköly Alparival nyugatra „menekült”.

Kovács István nemrég költözött a községbe, Alpari... Mit akar?! Takarodjon innen!

A német revolverével hadonászva az arca előtt kicsücsörített szájjal csitította: — Ruhe, ruhe! — Mintha csak azt mondta volna: mit hangoskods?! Orulj, hogy nem öltek meg. Csak egy kis szörnyesre vágyom. Meg különben is, hogy szólhassz te bele a felsőbbrendű faj képviselőjének szándékába, még ha a feleségedről van is szó.

Magától érthetődő természetességgel és otthonossággal odatámaszkodott az ágy mellé. Révetegen bámulta ismét az asszony arcát. — Schön, schön... schöne Weib! — fordult nagy elismeréssel a férfi felé, de a következő pillanatban már figyelmeztetően felemelte revolverét. Ingett a kezével, mintegy kifejezve: tudulj, ne zavarj!

Kovács egy pillanat alatt állította a helyzetet. Kár most újat húzni a némettel. Egy mozdulat és végez vele. Mit jelent ma egy emberélet? Kedvezőbb alkalmat kell keresni. Hátrafordult a társnely felé, ahol a jalta állt... Az SS legény vigyorogva rántotta le feleségéről a takarót.

Kovács István kis örökösét magasra duzzadva őrizte az áldott anyja test. A német úgy vélte, ismét a bor játszik vele gonosz játékokat. Kifejezetlenül tekintettel közelebb hajolt. Megtapogatta az asszony testét. — Ah! — legyintett — aztán kiegyenesedett. Bula pofáján a mérge és undor vegyülete ült. — Pjaj! — köpött nagyot, aztán csak úgy hóna alá csapva nézzen tisztul a bor okozta köd szemé elől. Inkább sejtette, mint látta, a nőt, az asszonyt. Kéjesen felrohogott, aztán

★ A szocialista kultúráért ★

KILENC ÉVE TÖRTÉNT...

— Elbeszélés —

üggyet sem vetve az apára és gyermekeire vetkőzni kezdett.

Kovács kislányával a karján az ágy elé állt.

— Mit akar?! Takarodjon innen!

A német revolverével hadonászva az arca előtt kicsücsörített szájjal csitította:

— Ruhe, ruhe! — Mintha csak azt mondta volna: mit hangoskods?! Orulj, hogy nem öltek meg. Csak egy kis szörnyesre vágyom. Meg különben is, hogy szólhassz te bele a felsőbbrendű faj képviselőjének szándékába, még ha a feleségedről van is szó.

Magától érthetődő természetességgel és otthonossággal odatámaszkodott az ágy mellé. Révetegen bámulta ismét az asszony arcát.

— Schön, schön... schöne Weib! — fordult nagy elismeréssel a férfi felé, de a következő pillanatban már figyelmeztetően felemelte revolverét. Ingett a kezével, mintegy kifejezve: tudulj, ne zavarj!

Kovács egy pillanat alatt állította a helyzetet. Kár most újat húzni a némettel. Egy mozdulat és végez vele. Mit jelent ma egy emberélet? Kedvezőbb alkalmat kell keresni.

Hátrafordult a társnely felé, ahol a jalta állt... Az SS legény vigyorogva rántotta le feleségéről a takarót.

Kovács István kis örökösét magasra duzzadva őrizte az áldott anyja test. A német úgy vélte, ismét a bor játszik vele gonosz játékokat. Kifejezetlenül tekintettel közelebb hajolt. Megtapogatta az asszony testét.

— Ah! — legyintett — aztán kiegyenesedett. Bula pofáján a mérge és undor vegyülete ült. — Pjaj! — köpött nagyot, aztán csak úgy hóna alá csapva nézzen tisztul a bor okozta köd szemé elől. Inkább sejtette, mint látta, a nőt, az asszonyt. Kéjesen felrohogott, aztán

rót és szeliden megtörtelte veréjélekező homlokát...

Egész éjjel nem hunyta le a szemét. Még két dohánylevelet őrzött a szülőiben. Most elcsejtte. Felvágta, aztán egyik cigarettát szívta a másik után.

Ódakint véstjósloán morogtak az ágyuk és a fegyverek. Néha szinte belemergett a kis ház, zenélték az ablakok. Hajnali felé váratlanul csendesedett minden. Szokatlan volt ez a nagy nyugalom.

A kis örökös még mindig nem jelenkezett...

Kovácsot az átvirrasztott éjszaka után lassan elnyomta az álom.

Zörgésre ébredt. Az ajtót verte valaki. Pislogó szemekkel odabotorkált és kinyitotta.

Az udvaron szürkéköpenyes katona állt. Prémess sapkáján vörös csillag fénylett.

— Záravajtye! — Kovács nem érteje, csak érezte, hogy köszönés, hát viszonzotta: Jó reggelt!

— Orosz — villant az agyába és bár anyja ördögös rémálmát hallott róluik, most valamely megsemm felt. A katona szemében barátságos meleg fény bujkált. Kovács betessékelt az ajtón. Ify is tudni kifejezni barátságát szavak nélkül... Gyorsan szalonnát, kenyereket rakott az asztalra...

A vendég szabadkozott, mutatta, hogy nem éhes, de ő csak kínálta. Ilyen szíves vendéglárnak nem lehet ellenállni. A váratlan jövevény fogta a kezét és szalonnát, falatozni kezdett. Kovács meg magyarázott; tegnap este azt mondta el a némettel, tudta, hogy nem érti a katona, de azért csak mondta.

Az asszony váratlanul felnyögött az ágyon. A vendég kérdőleg nézett Kovácsra. Tekintetében érthetően élt a kérdés: beteg az asszony?

Kovács rázta a fejét, aztán a kislányára, utána meg az asszony hasára mutatott. A felbeszédés magyarázat sikeres volt. — Ah! — bódogatott megértően a reggeli látogatón, aztán ismét kérdőleg fordult Kovács felé:

— Doktor?! — Nincs doktor, megszökött! — magyarázta keszével, szájjal egyszerre a házigazda.

— Ah, ah... nye haraso... — rázta a fejét a katona. Abahagyta a falatozást. — Most ment — mondta, miközben fejére csapta a prémsapkáját. A visszatartani igyekező Kovácsot lenyomták a székre és kicicélt az ajtón.

Vagy félóra múlva tért vissza ismét, egy magas, barna fiatalember társaságában. Társán is katonaköpeny volt, három arany csillaggal a vállán.

— Doktor — mutatta be az új jövevényt. — „Most már nem kell félni” — jelezte keszével, arccal és már mondta is ismét a „zdrasztvajtye!”.

A katonaoorvos biztatóan megregegette Kovács vállát, aztán leült az asszony mellé az ágy szélére.

Tíz óra felé új hang csendült a Kovács portán. Talán valamivel vékonyabb és erőteljesebb volt az éjszakai fegyverek zajánál, de azért ez is rezgettette az ablakot.

Az orvos magasra emelte az újszülöttet.

— Haraso, haraso — nevetett elismerőleg a ragyogószemű apóra. Fűt lett, úgy, ahogy várják... Megpaskolta a gyereket piros... fenekét és bedugta a danyha alá az anyja mellé. Összecsomagolta holmiját és búcsúzott. Hiába marasztalta a boldog családapa. Mennie kell, sok még a feladata.

Kovács kikísérte és az ajtófélfának támaszkodva nézett utána, mindaddig, amíg csak el nem tűnt a szcne elől...

A „barát” ellenség, az „ellenesség” barát... Furcsa... A tavaszi napfény szokatlanul melegen tüszött a kis szobába. Bent eléggé egyértelmű hangján ismét megszólalt Kovács Istvánék új világának első kis újszülött jövevénye...

— Obersovszky Gyula.

Kónya Lajos:

Felszabadulás

Ó az a csodálatos március! Friss, lünger szél nyugalt az utcán, tavaszi szél oly helyke és füst! Az új köszöntés akkor halt rám először és boldog lángot vetett a párttitkár száján: Szabadság! S először olvastam fel verseteket — még hallom a közönség tapsát.

Sz nap jelent meg az a rendelet, mit száz éve várt a parasztság — hogy felszadjuk az úri földet! Magasba lendültek a sapkák. Olyan szép volt mindez! Gyönyörű tavasz! Emleked szálljon, mint a dalom — s ha öregségem egkor behavaz, szép hangodat akkor is halljam!

Sohasem felejttem el az akkori lapotapadós életkezdést, ahogy a népi önkormányzati szervezet kemény kezükbe vette, a falu sorsát, ahogy a felek összehajoltak, hogy betöltsék feladatukat — ifjak, öregek! Így alakult az új község.

Ezerkilencszáznegyvenöt, tavasz! Tán ezerneveletről nem lehet beszélni, mert hozzád foghaló! Kamazsáramban életem, boldog voltam. Elcsendesült a dörgő agyúszó, befejezték a földreformot, s ember lett a kis „koszosz tanító” — nem szegüent — fényt vetett a homlok!

Sok-sok baj volt még akkor, ám a Párt előttünk járt már tízszázalékos. Még a kulák ürített, litymádon járt s élére rakta a lapot pécet. Még sok volt bennük akkor az erő, s mi rongyokban, a gyonrunk korgott. De a jövőnk rüggekéből bujt elő, s virágot hajl, gyümölcsöt, lombot.

Biztos kézzel vezérelt Rákosi — s ami velünk azóta történt, nem akarom most ill. elmondani: az új Alkotmányt, az új törvényt, az új jogot, jókedvet, csillogó tekintetét kislányaimnak. Dícsőség, ádó és halál! Csobogó halánk a Szovjetnek, Szülünknek!

Harsogjatok, ti fényes trombiták és kórusok zenéje, lombolt! Jólét övezze a Dunát, Tiszát — szerencsánót fogj, a Terere gondold! Éljen a munkás nemzetköziség, kísérje fény az ember sorsát, s datolj, ragyogj, virágozz, drága nép, édes hazám, szép Magyarországi!

Danyi Gyula:

Április

Köszöntlek rüggbontó erő, már kilencszáz szabadon hozod, az áde égi kéket, felhő-foltokkal hátadon

Ill vagy és álelben enyhe, ibolyás völgy illatozik. Hús lehá rét a tengered, mely hosszabb fűrel áldódik.

Tizenkét testvéred között, a legszilajabb lány te vagy; benned az örök újulás, nyugtalan árama halad,

S erők népe szegyekezik, ha lál és csupasz nem marad, mósólydótló hívza feszül, s szétrepren a sok lomb-csomag.

Te mozdított a parasztot, Sugár-hajad, mint anyja húr, s omlik a rög, ha megjelen az eke és fényleni tanul.

TÓTH DÉNES

Szerelmi bájital

VIGOPERA

Bemutató a Csokonai Színházban

Amikor a „Szerelmi bájital” dallamai először hangzottak fel 1822-ben a milánói Scala-ban, a fiatal Donizetti már hírneves, ünnepelet mester. Az operai vonalon minden műfaját nagy sikerrel művelte, a vígopera, az opera buffo területén. A „Szerelmi bájital”-al később csak a „Don Pasquale” vehette fel a versenyt.

Milyen ez a muzsika? Habzó elevenesség, önfeledten játékos, viharzóan szellemes és egyben edesen daloló. A nápolyi „Bel cando”-stílus akkor már túljutott delelő pontján, de a közönség még nem tud és nem is akar lemondani a simogatóan meleg áulami láng mákonyáról, az ékes kloraturák rakétázó csillogásáról, a gyöngyszemként alápergő finommívű futamokról. Ha pedig vígoperáról van szó, akkor a pezsgő ritmusról, a pezsdítően lüktető életteljességről sem. Donizetti pedig — mint Rossini méltó utóda és tanítványa — tökéletesen ismeri a közfizlést, a siker előfeltételeit és a színpad iratlan törvényeit.

Az olasz opera buffo hagyományai végső fokon a színrétűzött Commedia dell’arte elemeire lűnek vissza, a rögtönzészertű könnyedség később is megmarad alapjellegnek. Ott alakul ki ez a műfaj a konturnosság, ünnepeles, mitológikus tárgyú barokk nagyoperák árnyékában; kezdetben, mint az operák szüneteiben előadott népi énekes bohózat. Ezek a kis tréfás, könnyed köz-

játékok, később több felvonássá táguznak, igényesebbé válnak. Az ilyen közönség egy este tehát két operát kap, egy komoly nagyoperát és a szünetekben összefüggően egy buffo operát. Pergolése „Ur hatnám szolgálója” már a műfaj tiszta jellegét mutatja. Ebbe a buffo-stílusba frissen áramlik be a népdal, a népies mődal, a színpadon pedig az olasz népi élet izes humora virágozik ki. A másik alapjelleg tehát a népiesség. Ezért is hatott alapvetően torznak a nemrég Debrecenben is vetetített olasz „Szerelmi bájital” film rendezői beállításai, amely a cselekményt egy kisvárosi biedermeier-kispolgári környezetbe helyezte át. (Pedig a szöveg is félreérthetetlenül utal a falusi környezetre.) A Csokonai Színház rendezése tehát az egyedül helyes utat választotta, amikor a cselekményt falura, parasztközé helyezte vissza.

Az opera műsorbaiktatása előtt azonban a színház vezetőségének meg kellett volna gondolnia, hogy a fiatal operaegyüttest olyan feladatok elé állítja, melyeket az a legtisztább szándék és lelkes iparkodás mellett sem valósíthat meg maradéktalanul. A „Bel cando”-stílus az ope-

amikor hiányzik a kezdőket irányító, a fejlettebbeket technikában, tónusban egybehangoló énekmeister. Az egész előadás ma még nyers és darabos.

Pedig így is derekas és reménykeltő egyéni teljesítményeket figyelhetünk meg. Ezek azonban nem kövessélnak össze zavartalan művészi egységgé.

Oszwald Gyula mint Nemorino jól érzi a stílus lényegét, meleg lírai tenorja egészségesen fejlődik. A bemutatón indiszpozíciója ellenére is megmutatta komoly elhivatottságát. Enektechnikája mind jobbá válik, azt helyes úton fejleszti tovább. Az ő énekkultúrája közelíti meg legjobban a stílus eszményt, utána Gordon József énekben és játékban izes humorú, a műfaj hangot biztos ösztönrel megütő Dulcamara csodadoktorát kell kiemelnünk. Virágos Mihály játéka kissé még bizonytalan, de hangját, ahogy fokozatosan előrehozza, válik az ércesebbé és egyben szövegmondása is érthetőbbé. Barcza Eva kloraturatechnikája határozott fejlődést mutat, most a közepregiszter fejlesztésén a sor. Benecik Jolán hangintenzitása ugyan szerény, de ez a hang jó helyen fekszik, ami biztos alap a további fejlesztésre. Elsőnek kellett volna a kórust említenünk: művészi felegyelmeztségével, tiszta intonációjával, derekas teljesítménnyel nyújt. A bemutatón a „pletykákórust” meg is kellett ismételnünk.

Ehhez a stílushoz fel kell nőnie egy együttesnek. Ez nem lehet kezdeti, hanem egy hosszú öszmunkát megkoronázó feladat. Különösen akkor áll ez, amikor egy színház minden énekesé más és más technika szerint énekel,

ASARENAP
a el, vagy
írásokat.
orradalom-
dás nélkül
századokon
szakadat-
s könyvek
Kónya
országos
negyöbbsé-
or könyv-
Mintha a
itt adták
ó Pálnak
y a másik
Gyulának
elbeszélé-
a debre-
szhangját.
l nagyobb
követelés-
Eddig a
két egye-
kar) párt-
és városi
összjé kéri.
síthatónak
pművelési
nosi Fe-
felajánlja
elbeszélés-
eni könyv-
nekem
ert bizony
önni Deb-
lig komo-
Pali bácsi.
y lelkesé-
ennek a
könnyebb
alósítására
Pál, de
ves írónk
gőbbsé-
adás ügyé-
MARJAI
ó műsorá.
ná.
dó.
u vizsgál-
rae
április 10.
RADÍÓ
el hangver-
tör-bíráló.
sirályi már-
nép tudós.
közme-
közme-
0: Magyar
z pé e kü-
2: Kinyit
vő-zseckari
4:20: Nagy
gy művek.
ok. 15:20:
ek zívte en-
16:20:
16:40:
hik! 17:10:
csárdások
eti Híradó.
egy nótá.
Lisáz. 19:
ony. 20:10:
színház-
12:25: Mi
házban —
követíte
asztalpenz-
5: 23:25:
műsor foly.
ADÍÓ
edetek. 14:
t ezüszel-
ezek. 15:20:
ja. 16:20:
S imfóni.
Tz pére
90: Temü-
oroszul. —
12: Heine
Sik: Hí-
19:10:
munizom
1: — 19:40:
iből. 20:10:
30: Szóra-
21: Sine-
22: Hír-
23: Idezen-
ogálát. —
e.

Használjuk ki a kedvező időjárást a fásítási munkák elvégzésére

A tavaszi időjárás igen kedvező a fásítási munkák végzésére, a csemeték elültetésére. Korán és jól végzett munkával biztosított a minél nagyobb megeredési és megmaradási százalékot.

Ne kövessünk el hibát az ültetéseknel Fásításunk sikerének egyik biztosítéka a csemeték helyes, szakzerű kezelése. Övjük csemetéink hajszálgyökereit a kiszáradástól, éppen ezért földeletlenül sohasem hagyjuk a csemetéket, de ha szükséges, locsoljuk meg.

Védjük meg fásításainkat Ezenként igen nagy kárt okoznak fásításainkban a legelő jószágok. Fel kell viilágosítani a legelőt pástorokot a fásítás nagy fontosságáról és több ízben kell velük beszélgetni.

Beadási tanácsadó

Hogyan kell a beadásban hátralékosokkal szemben eljárni? Azokat a termelőket, akik beadási kötelezettségüknek határidőre nem tesznek eleget, a közvélemény végrehajtóbizottsága idejével felszólítja beadásának teljesítésére.

Mi az eljárás azzal a termelővel szemben, akinek terménye nem elég a beadás teljesítésére? Ha a hátralékos termelő a beadási kötelezettség teljesítésére alkalmas mezőgazdasági termékek egyáltalában nem rendelkeznek, vagy pedig a meglévő terménye nem elég a beadási kötelezettségének teljesítésére, akkor a 10 százalékkal felel meg a beadási kötelezettség mennyiségét, illetve azt a különbözetet, amennyivel kevesebb a terménye, mint a beadási kötelezettség, az állami szabványfelmérés alapján készpénzben kell behajtani.

Salgótarjánban... MENEK... SZTÖSÉG ELŐTT... PORTMUSORA... VALTOFUTAS... ELUTAN... HIREK

Szarvasmarhatenyésztésünk minőségi fejlődése

Az elmúlt években a törzskönyvi ellenőrzést az állattenyésztők csak nagy nehézség útján tudták folytatni. A törzskönyvi ellenőrzés alatt álló állatok száma erősen lecsökkent a szelknel és teljesen elmaradt az egyéni gazdálkodóknál.

az alacsonyabb termelésű egyedek ki akarják sejtetni és vásárlásból pótolni. Ezzel szemben — mint a gyakorlat is igazolja — nagyobb létszámú magas termelőképességű egyedek felvásárlásból pótolni nem lehet. Igen sürgősen hozzá kell lépni a tenyésztői munkához.

nyitott párosítás nincs megtervezve és így nem is várhatunk jobb eredményeket. Az állattenyésztői állományok munkáját akadályozza, hogy egyes tenyésztők vezetői nem támogatják az ellenőrző munkáját. Állami gazdaságok nagyrésze nem vezeli a kötelezően előírt alapvető feljegyzéseket, ami a hiteles adatgyűjtést akadályozza, de akadályozza a minőségi állattenyésztés fejlődését is.

Hajdúszoboszlón 144 dolgozó paraszt már teljesítette kongresszusi vállalását

Az állattenyésztő állományok melyek feladatává a törzskönyvi adatgyűjtés elvégzését tették. Az állattenyésztő állomány az eddig ellenőrzés alatt lévő tenyésztők évvégi összesítőjét már elkészítette. A megye legjobb tehenei szektoronként: Állami gazdaságok: Polgári ÁG. 55 Virág magyartarka tehén évi termelése 6367 liter.

A szocializmus építése a dolgozók közös ügye. Ennek az ügynek végrehajtásában és megvalósításában város és falu dolgozói egyaránt résztvesznek, harcolnak a régi, elavult módszerek ellen, új módszereket visznek a termelésbe, amelyekkel többet lehet elérni. A dolgozóknak ebben a szép és nemes harcában munkakedvet kell igazolnia, hogy feljárlásokat tessenek és megmutatják, hogy szerepelnek is, érdemes is dolgozni. Sok vállalat, tesz és egyéni paraszt kongresszusi vállalásának már nagyobb részét teljesítette, vagy túl is teljesítette. A hajdúszoboszlói tsz-ek és dolgozó parasztszerek sem maradnak hátra a kongresszusi versenyben. Eddig

már 144 dolgozó paraszt teljesítette kongresszusi vállalását, köztük élenjár Csuka Sándor, Vadász utca 46 szám alatti 8 holdas gazdaság, özv. Gószéi Sámuelné Fehér utca 31. szám alatti 3 holdas parasztasszony, Király Antal Duclos utca 5. szám alatti 5 holdas és Vágó Bálint Attila utca 37 szám alatti 10 holdas parasztszerek. Ezek a dolgozó parasztszerek felévi teljesítésük és baromfi-beadásukat teljesítették, de teljesítették vállalásukat a termelőszövetkezetek is. A Szabadság tsz háromnegyedévi baromfi-beadási kötelezettségét és felévi tojásbeadási kötelezettségét, a Petőfi tsz is felévi baromfi-beadását már teljesítette. Nagy Péter tanácsstag Hajdúszoboszló.

A törzskönyvezett tehének után korpakiváltás kapható

Az egyéni dolgozó parasztszerek és a termelőszövetkezetek a törzskönyvezett és az ellenőrzött tehénük után hatóság által korpát kaphatnak, ha a tehén legalább 60 százalékát átadják a begyűjtő szerveknek. Evi 6000 liter tejhozamú tehén után 15, 5000 literes után 11, 4000 literes után 8 és 3000 literes tejhozamú után pedig 5 métermáza a korpakiváltás. Ha a termelők a tejszállítási szerződésben az esedékes hónapra előírt terménymennyiséget beadták, havonta literenként 30 dkg korpát öleget kapnak. Az előleget a szerződés lejártakor számolják el és az esetleg fennmaradó járandóságot egy tételben utalják ki. Azok a termelők, akiknek törzskönyvi ellenőrzés alatt álló tehénje 1953-ban az előírt tejhozamot elértek és annak 60%-át bizonyíthatóan beadták, visszamenőlegesen a múlt évre is megkapják a korpakiváltást, levonva belőle az egyéb címen kapott korpenymennyiséget.

A tejtermelés fokozása — nagyobb jövedelem

A mezőgazdaság fejlesztéséről szóló párt- és kormányhatározat megállapítja, hogy bár az állattenyésztés számszerű fejlesztésénél értünk el eredményeket, hiánycsoportok mutatkoznak az állati termékekhozam emelésénél és különösen vonatkozik ez a tejtermelésre. A kormányprogram megjelölése óta kormányzatunk több irányú kedvezményeket nyújtott termelőszövetkezetek és egyéni dolgozók részére, melyek lehetővé teszik és elősegítik a tejtermelés fokozását. Legfontosabb a kedvezmények között, hogy a tejbeadási kötelezettséget csökkentette, második és az aztán következő tehének után a beadási kötelezettséget megszüntette, megszüntette a beadási kötelezettséget a tsz tagok háztáji tehene után is. A beadási kötelezettségen felüli tejmennyiségért 240 forintot fizetnek literenként. A kormányprogram óta bekezeletett lehetőségek és kedvezmények következtében a dolgozó parasztság máris szép eredményeket ért el. A nagyhegyesi Október 22 termelőszövetkezetnél folyamatosan emelkedik a tejhozam. Míg novemberben a feljőzsi átlag még 7 liter volt, ma már meghaladja a 10 litert.

Hajdúhadházon és Pocsaj községben egyénileg dolgozó parasztszerek 18—20 literes fejési átlagot érnek el. A tejhozam emelésének elsőrendű feltétele a jó takarmányozás, gondozás és elhelyezés biztosítása. Ezek azok a külső feltételek, melyekkel elsősorban befolyást tudnak gyakorolni az állati szervezetre. A jó takarmányozás nemcsak sok takarmányt jelent, hanem azt jelenti, hogy helyesen készítsük elő a takarmányt. A tejhozam emelésének a megfelelő egyéni abraktakarmányozás mellett előfeltétele, hogy jó minőségű vízenyos takarmányt, silót (naponta 20—25 kg) adjunk a tehének részére. A takarmányok előkészítésének egyik módszere a pácolás, melylyel puhább, ízletesebb teszik a száraz, keményebb takarmányokat. A pácolás azt jelenti, hogy az egy napi adagnak megfelelő szecskát, pelyvát, vagy felaprított kukoricaszarát összekeverjük sós vízzel, vagy ami még ennél jobb, mellesz vízzel meglocsoljuk. A keveréket egy napig állva hagyjuk, míg az egészséges erjedés megindul és úgy adjuk az állatoknak. A takarmányrépa helyett felhasználhatunk előzetesen beáztatott szárított répaszeleteket, melyről az áztató vizet leöntjük és nem használjuk fel fűstös, gázos íze miatt. A tejtermelés fokozásának másik módja az előzetes és a pácolás szakszerű kivitele. Ez azt jelenti, hogy már az ellés előtt legalább egy hónappal, amikor a tehénnek szarazon áll, megkezdjük a tehénnek a fehérjében gazdag takarmánnyal való etetését, általában a tehén takarmányfehérjét elraktározza, vagyis már előre odadjuk neki a későbbi időre szükséges fehérjét. Ezt a tehén ellés után bőséges, egyenletes tejjel való hálálja meg, mivel a szervezet elegendő tápláló anyaggal rendelkezik. A pácolás az ellés utáni első két hónapban végezzük, amikor is a tehénnek a tejtermelést azaz fokozzuk, hogy mindig több pótabrakot adunk, mint amennyit tejjel alapján megérdemelt. Ezt a tehén még több tejjel fizeti vissza. Kovács Gyula főállattenyésztő megyei tanács.

Fejlett agrotechnika alkalmazásával biztosítsuk ezévi több kenyereinket

Terméseink fokozásának döntő kérdése a talaj termőerejének növelése, a trágyázás. E nagyfőntosságú feladat különféle fenivalói között most őszi kenyérgabona-féléink tavaszi fejtrágyázása, ez a számalanszor beigazolt, eredményes agrotechnikai eljárás a legsürgősebb, a legnagyobb jelentőségű.

Dolgozó parasztságunk széles tömegei felismerték a felültrágyázás és a fejtrágyázás fontosságát. Az adatok arról szólnak, hogy a termelőszövetkezeti tagok háztáji gazdaságaiban, az egyéni dolgozó parasztságok udvarain már alig akad apróra érettrágya, mert a gabonavetések felültrágyázására használták fel.

Az ásványi fejtrágyázás végzése pedig most fokozódik. A mezőgazdasági termelők többsége igyekszik a vásárlás és használatja a pécist, a mészalétrót, a csilláslétrót és ammónsalétrót, a nálunk előállított és a baráti országokból behozott legkorszerűbb nitrogénműtrágyákat, amelyeket a kormányzat az idén az előző évi mennyiség többszöröséig bocsátott rendelkezésükre.

Az Alföld jelentős részén, éppen a legfőbb kenyérgabonát termő területünkön azonban a fejtrágyázás előkészületeiben súlyos elmaradás mutatkozik. A kérdés súlyossága miatt e jelenség mellett nem lehetünk elszó nélkül.

A legfőbb és általában hangzott érvelés, hogy az őszi száraz földre került magból fejlődő ritka vetés a fejtrágyázás nem érdemi meg.

Az ilyen véleményt azonban a valóság s a korszerű tudomány a legerélyesebben megcáfolja. Eltekintve a súlyosabban károsodott és kiszáradt itél gabonáról,

a téli viszonyok miatt által megmárgatott ritka vetés hasznos orvossága a gyorsan érvényesülő nitrogén.

De talán felesleges a fejtrágyázás terjedését gátló maradi — sőt részben ellenséges — kifogásokat, érvelést megjegyzéseket részletesen felsorolni. Olyan magyarázat, mintha a „műtrágya kifogja a növényt”, „a műtrágya gyomot nevel”, „műtrágyát a környékünkön még nem használtak”, „a búza nincs szerződéses termelésben” és más hasonló kifogás csak azt bizonyítja, hogy

még mindig nem látja minden dolgozó paraszt a fejtrágyázás rendkívüli fontosságát.

Régen a kizsákmányoló nagygazdák célja volt, hogy a dolgozó parasztságot körében az emlegetések köztudatba hintésével a nagy jövődelemtől őrsek el a dolgozó parasztságot.

Fussunk most végig azokon a tudományos tényeken, amelyek a jobb belátás újítást egyengetik, a fejtrágyázással szembenálló téves nézeteket megsemmisítik. Vegyünk egy példát az állattenyésztésből.

Nincs gazda, aki ne tudná, hogy a fiatal állat elengedhetetlen táplálékanyaga az anyatej, az abban lévő fehérje. Ha az újszülött állat anyatejét — könnyen felvehető fehérjét nem kap, szervezetét nem tudja fejleszteni, kibontakoztatni, így tehát csenevész, csökött marad.

Ami a fiatal állat részére a tejben lévő fehérje, az a fiatal növény számára a talajnedvességben oldott, könnyen felvehető salétromnitrogén. A kikelt növény az élete viteléhez szükséges összes táplálékanyagok közül a legnagyobb mennyiségben ezt igényli. A növény az állattól e tekintetben abban különbözik, hogy

a nitrogént fiatal szervezetében mértéken felüli gyűjti össze és egyrészt raktározza. Később pedig a felhalmozott nitrogént elveti bokorképzésre, a szár, a virág, sőt a termés kialakítására használja fel.

Nyilvánvaló, ha a tavasszal nekiinduló zsege gabonapalánja nitrogénhiányát a talaj természetes salétromkészletéből kielégíteni nem bírja, nemcsak kivánatos bokrosodás marad el, hanem a hiány a későbbi fejlődési szakaszokban is károsan megmutatkozik és ezen kívül az ilyen növény az időjárás viszonyaitól függően könnyebben áldozatul esik. Ezekben a bajokban segít a minél korábban adott fejtrágya.

A termésátlagot 1—2 mázsával, sokszor ennek többszörösével emeli ugyanakkor biztonságosabbá is teszi.

A kérdés ezután, hogy mikor nincs a talajban elegendő felvehető salétromnitrogén.

Az Alföldön a leggyakoribb eset, hogy a búzárt dús, de nitrogénben szegény gyökérzetű elővetemények — kukorica, napraforgó, kender, citrom — után vetik. E növények tartózkodásán visszamaradó gyökérmennyiséget a talajban már őszi, majd tavasszal az első melegre gyorsan elszaporodó apró talajlények, talajbaktériumok bontják el és emésztik fel. A talajbaktériumok nitrogénátlék nélkül szaporodni és korhasztani nem képesek. Mivel nitrogénhiányukat a nitrogénben élőszegény gyökérmaradványokból nem fedezhetik,

a talaj természetes salétromkészletéhez nyúlnak, azt elfogyasztják és így évnövekedésük bűza táplálékává válik.

A dús, de nitrogénben szegény gyökérzetű növények, pl. napraforgó után vetett kalászosok ezért rendszerint vontatottan keznek, tavaszra a fejlődésben visszamaradnak. Az ilyen vetések színe halvány, az az meleg állapotot tükröz. Ezt katasztróli hordandék legálább 50 kg pécistóval, vagy 40 kg mészalétrómmal gyorsan meg lehet szüntetni.

A fenti fejtrágya-adagok érdeemes alkalmazni, ha a rendes kinézésű vetés ezt megelőzően őszi salétromszárazítást kapott, vagy vegyelemzés szerint a nitrogén a többi táplálékanyaghoz képest a talajban kisebbségben van.

A fejtrágyázás e módját csak ott mellőzhetjük, ahol a talaj elegendő salétromtartalmu. Folytató fejtrágyázás után a búza megdőlésével lehet számolni, vagy pedig mellőzhetjük általában pillangósvirágú elővetemények után, amelyek gyökérmaradványai a talajbaktériumoknak elegendő nitrogéntáplálékot szolgáltatnak.

De nemcsak rossz, hanem jó elővetemények, pl. lucerna után szines elegendő felvehető természetes salétromnitrogén a talajban az esetekben, ha a vetés levegőjárt, rögzös szántásba került, vagy a csirázás, a száraz talajban megakadt, ami az Alföldön az elmulasztott őszi és téli után ugyan csak gyakori jelenség. A rögzös, vagy száraz talaj, — a dús, de nitrogénben szegény gyökérmaradványokat hordozó talajhoz hasonlón — természetes salétromképzésre szintén nem alkalmas. Ilyenkor a fejtrágyával, a talajba juttatott rendes adag, 35—50 kg pécistóból, vagy ugyanannyi mészalétrómból, illetve csilláslétrómból, avagy 20—30 kg ammónsalétrómból álló fejtrágya a csira fejlődésének hatalmas lökést ad s ez az elmaradást kiküszöböli, a ritka, hűvös nö-

vényállományt kijölti és egyenletes fejlődést biztosít. Természetesen, hogy

a mostoha környezetben, a száraz, vagy akár nedves és tömődött talajban, vagy túl mély vetés következtében elpusztult csirát életrekelteni már a fejtrágya sem bírja.

A föld megfelelő természetje salétromellátottsága ellenére még megokolt a fejtrágyázás, ha a gabonái állati, vagy növényi kártevő bántotta, a tél fagyja megsanyargatta, emiatt tavasszal felfagyottan, kiritkultalan indul növekedésnek. A növény a fejtrágya, ilyenkor bokrosításra, az őt életető szervek, levelek pótlására, több beállításra fordítja s ezáltal a termés is nagyobb lesz.

A közmondás szerint nincsen baj más baj nélkül. A fejtrágyázás szükségességét is rendszerint nem egy, hanem a vetésen vagy a talajban észlelt, egyidejűen fellépő egyéb hibák is indokolják. Ezek együttes mérlegelése dönti el, hogy vetésünk — minél korábban — mennyi nitrogéntrágyával lássuk el. A fejtrágyázás előírásos alkalmazásakor „égetés” nem fordulhat elő, ha ügyelünk arra, hogy a fejtrágya, a megadott adagokban száraz növényzetre szórjuk. A növényzet károsításáról szóló tapasztalat a régi időből való, amikor fejtrágyázásra a kaptalasta propaganda hatására még az erre különben sem való, erősen savanyú porszuperfoszfátot használtak. Különösen akkor fordult ilyen kiegészítő, amikor ezt a szuperfoszfátot homokból őrölt mennyiségben munkálták a talajba. A közömbös vegyhajtású szemeses formájú, pergő nitrogén-fejtrágyák használatakor azonban sem a levelezést, sem a gyökérzetet nem érheti sérülés.

Mindaz, amit a fejtrágyázás tudományos vonatkozásában elmondottunk, a tapasztalat által már régebben megerősített igazság.

Az ipari munkások több műtrágyát, jobb ekét, vetőgépet, traktort adnak a mezőgazdaságnak, patronálásukkal a gépálmásokon keresztül a mezőgazdasági dolgozókat gyors segítségben részesítik. A dolgozó parasztság most elsősorban az eszedékes növénytermelési feladatok gyors végrehajtásával erősíti tovább a munkásszövettségét.

A fejtrágyázásban azonban a kezdeti fellendülés után több helyen megtorpanás jelentkezik. Nemcsak ipari munkásságunk és a városi lakosság járhat ezáltal kevesebb kenyérhez, de a gazdálkodók saját maguk is károsodnak, ha egyébként változatlan beadási kötelezettségük, jóval kevesebb termésből teljesítik.

A közvetlenül érdekelt dolgozó parasztságot tárgyalás megmondolásán, a helyi tanácsok felvilágosító munkáján múlik most, hogy a hét folyamán az egyhelyben-állás felszámolójék De az agromusoknál, a szakoktatási intézményeknek is oda kell hatniuk a tudományos magyarázatok és az eddigi gyakorlati tapasztalatok ismeretével, hogy a dolgozó parasztságot a rendelkezésre álló műtrágyát a sikeresebb termelés érdekében az őszi gabonákhoz, vagy ha a vetés beállítottsága ezt esetenként nem enged meg, a tavasziakhoz is maradéktalanul felhasználják.

Az ipari munkássággal köztársaságunkat így erősítik meg és váltják át eleven valóssággá, ezzel mozdítják elő önmaguk és egész népünk érdekeit.

Dworak Lajos, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa.

A termelési bizottságok HIRADOJA

Heti feladatok:

Teljes erővel folytassuk a zab, cukorrépa, lucerna, vöröshere és napraforgó vetését

A késői őszi tavaszodás miatt egyetlen órát sem szabad mulasztanunk a korlátozott kalászosok, pillangósvirágú takarmánynövényeink vetésénél. Ellenjáró tiszteink közül már több mint 40 befejezte az árpa, zab, cukorrépa vetését és teljes erővel folytatja a napraforgó, lucerna vetési munkáit.

Termelési bizottságaink mozgósításának ezekben a napokban a vetési munkákra úgy, hogy a felsorolt növények minden községben, valamennyi egyéni termelőnél haladéktalanul elvetésre kerüljenek.

Nemcsak a tavasziárpa, hanem a zab is csak korai vetés után ad biztosan bő termést. Itt van tehát az ideje a zab vetésének is. Ennél a növénynél még fontosabb a nedvesség megőrzése, mert a zab több vizet kíván, ezért már a talajelőkészítési munkáknál fordítsunk gondot a talaj vízkészletének megőrzésére.

Igásállományunk abrakakarmány-ellátása érdekében vessünk ebben az évben minél több zabot.

Állatállományunk bő szállításakarmányellátásának első előfeltétele: az időben történő lucerna-vetés.

Termelési bizottságaink az egyéni mezőgazdasági lucerna vetőmag beszerzésével segítsék elő, hogy minél több dolgozó paraszt veszen ebben az évben nagyobb területeken lucernát.

A talaj már 3—4 C fokra felmelegedett, itt az ideje a lucerna vetésének. Aprómorzás, kerésszerű elmozdítás, legalább 15 kg vetőmagot vessünk, hogy egyenlő-kelést, zárt növényállományunk legyen.

Még mindig lehet cukorrépa szerződést kötni, de a mezőgazdasági fejlesztéséről szóló párt- és kormányhatározat értelmében szerződésen kívül is lehet cukorrépa termelni.

A szabad cukorrépa árát 10 kg-os tételekben 8.20 forint, 10

kg-os tételekben 75 forint. Szabad cukorrépa mag kapható minden földművelőszövetkezetben.

Termeljünk ebben az évben a tavalyinál nagyobb területen cukorrépa. Egyenletesen ömögő, nyirkos magágyra készítsünk fogással, hengerrel a cukorrépa vetését, hogy egyenletes, gyors kelést biztosítsunk. Már a talaj felmelegedett, egyetlen napot se késítsünk a cukorrépa vetési munkáival. Ne vessük a magot mélyre.

Akkor kel a répánk legjobban, ha 2—3 cm-nél mélyebbre nem vetünk. Használjunk a vetéshez kombinált vetőgépet és ne mulasszuk el a könnyű magtakaróborona után ismételt hengerezés elvégzését.

Elérkezett az ideje a napraforgó vetésének is. Ez a növény nem igényes, de nagy terméseredményekkel hálálja meg a gondos talajelőkészítést, fogáshenger használatát.

Jó minőségű, nemesített burgonya vetőmag beszerzésével készítsünk fel az állati szállításra. A jövő évi nagyobb burgonyatermés első alapfeltétele a minőségű nemesített vetőburgonya használata. A párt- és kormányhatározat lehetővé teszi a dolgozó parasztságunknak a nemesített vetőburgonya beszerzését, minden 1 mázsa minőségű vetőburgonyáért 1 mázsa étkészítiszokvány burgonyát kell adni. A csereburgonyán kívül semmilyen más költség, vagy kötelezettség az egyéni dolgozó parasztnak nem terheli.

Termelési bizottságaink a községi tanácsok segítségével írják össze a nemesített vetőmag szűkségletét az egyéni termelő nevének és az igények mennyiség feljuttatásával és haladéktalanul küldjék be a járási tanács mezőgazdasági osztályához, hogy a vetőmag szállítása időben megtörténjen.

A gyümölcsösök ápolása

A községekben és tiszteinkben egyéb tavaszi munkák között tisztogatók a gyümölcsfák is. A legtöbb helyen már be is fejezték a tisztogatást, permetezést. A püspökudányi járásban ebben a munkában is vezet a földesi Rákóczi. A tavaszi fatiszogatást a 2 holdas gyümölcsösben már elvégezték a tisz tagjai. Nem rosszabb eredményekkel dicsekedhetnek a következő tiszteink. A kabai Kossuth 2 holdon, a sárrétudvari Kossuth 4 holdon, a bihar nagybajomi Decanber 21 tisz 15 holdon tisztogatták meg a gyümölcsfákat. Megkezdtek a rügyszakadás előtti permetezést is.

Példáson dolgoznak a járásban az egyének is. Szerepen például az gyének már a fatiszogatásnak és a rügyszakadás előtti permetezésnek mintegy 60 százalékát elvégezték. Egymást is segítik.

Évi 35.000 rubel jövedelem egy anyakocától

A Vologodszk területi „Bucyonovce” kolhozban egy-egy anyakoca évente több mint 10.000 rubelt jövedelmez. A legjobb anyakoca 35.000 rubel jövedelmezt adott egy év alatt.

A kolhoz sertésenyésztő telepen 1952-ben a fialási átlag 29 malac volt. Ljuszkova Sztálin-díjas sertésgondozónő 32 malacot nevelt fel minden anyakocától.

A parasztságot. Bizonyítéka ennek Dobos János sárrétudvari egyéni gazda példája. Dobos János vállalta, hogy a járásban bárki fordul hozzá tanácsért, szívesen megmutatja a gyümölcsfá-oltást, szekezést és a mészkönlé főzést.

Élénk munka folyik a püspökudányi járásban, de mégsem feledtük mindenki lelkiismeretes feladatát. A püspökudányi Október 12 tisz és a bárándi Dózsa például még meg sem kezdte a fatiszogatást és permetezést. A gyümölcsöt biztosan ezeknek a tiszeknek a tagjai is szereik, de ha nem ápolják gyümölcsfáikat, termést sem várhatnak róla.

Sürgősen fejezzék be mindent a gyümölcsfák tavaszi ápolását, ahol azt eddig elhanyagolták, mert termést csak az várhat, aki ápolja gyümölcsösét.

Ahogyan növekszik a sertésenyésztés jövedelmezősége, nőnek a kolhozok jövedelmei is. Kolorikova sertésgondozónő 1952-ben kiegészítő részesedésként 19 malacot, Anozova sertésgondozónő pedig 18 malacot kapott. A jó hízlalásért ezenfelül nagymennyiségű sertéshús is jutott nekik kiegészítő részesedésként.

Megkezdődött minisztertanácsán az országban, községében gazdaságában kezdetben ezeket. Egy hosszú idő, de munkát lehet eredményeket úgy, ha a meg minden erőt több facemete meye egész dő sörendő érdeke, megénkben, pusztítottak ed leggyakrabban.

A harmincöt Magyarországon volt a szárazság rendszer alatt károsított és a ságot zsákmány sek és a földesú ló nélkül kirab termelési kincs dig elsősorban a mányát. Különbö évek folyamán a kívüli méreteket fása, mert az a növekvés két fel. Elpusztított szászerte. Ez aszályok gyakorlatibakká vá már a harmin minden harmad lyos volt. Még lentkezett azon felszabadulás u kezne megvén 1946-os, az 194 évek pusztító mérhételten megvénk dolgo — és egész n

Azt is nagyon Hajdúságban, éppen megvén legjobban és it legnagyobb, m területen van fátlan terület nek legjobban keleti szelek, akadályozza az hiányoznak az fásorok és a ki vannak téve den szeszélyen tottak be Egye dával csak két bonatermést és közrejátszott a rettyóúfalui csak három-né a búza.

Felszabaduló dolgozó parasz adással törődő megismétlődő hiszen valan erőnek tulajd ságot. Csak a söt csupán az kezdése után hogy felvegyük ellen, amely rom évben e vetéseink terri A harcot az a hatalmas e rehajtásával: a rehajtása sorá pen.